

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

**Vznik a vývoj strany Fronta národního
osvobození v Alžírsku**

Bc. Veronika Dušková

Plzeň 2013

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra blízkovýchodních studií

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Blízkovýchodní studia

Diplomová práce

**Vznik a vývoj strany Fronta národního
osvobození v Alžírsku**

Bc. Veronika Dušková

Vedoucí práce:

Mgr. Daniel Křížek, Ph.D.

Katedra blízkovýchodních studií

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2013

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2013

Děkuji vedoucímu diplomové práce Mgr. Danielu Křížkovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Obsah

1 ÚVOD.....	1
2 MEZIVÁLEČNÉ OBDOBÍ A DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA.....	2
3 UDÁLOSTI POVÁLEČNÉHO OBDOBÍ A STRANA MTLD.....	9
4 VZNIK CRUA	17
5 ARMÁDA NÁRODNÍHO OSVOBOZENÍ.....	35
6 VYTVOŘENÍ FRONTY NÁRODNÍHO OSVOBOZENÍ	38
7 FLN BĚHEM OBDOBÍ VÁLKY ZA NEZÁVISLOST	41
8 NEZÁVISLOST ALŽÍRSKA A BOJ O MOC.....	55
9 ZÁVĚR.....	65
10 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ.....	69
11 INTERNETOVÉ ZDROJE.....	71
12 RESUMÉ	75
13 PŘÍLOHY	76
14 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	77

1 ÚVOD

Fronta národního osvobození hrála důležitou roli v procesu národněosvobozenického boje v Alžírsku. Svou důležitou roli si podržela i po vyhlášení nezávislosti státu. Ještě dlouhou dobu po nezávislosti země byla jedinou povolenou stranou v zemi a ve svých rukou držela moc. V důsledku ekonomických a sociálních problémů v zemi byl prezident Chadli Bendjedid roku 1989 nucen přijmout opatření, aby zachránil svůj prezidentský post. Provedl revizi ústavy a snažil se v Alžírsku zavést demokratické principy. Součástí změn v ústavě bylo také přijetí pluralitního systému stran. Při této příležitosti vznikla Fronta islámské spásy, Islámské ozbrojené skupiny a další strany, které získaly podporu obyvatelstva. To mělo za následek oslabení postavení Fronty národního osvobození. I přesto všechno Fronta národního osvobození stále funguje a v roce 2012 vyhrála parlamentní volby se ziskem 220 křesel.

První kapitola diplomové práce se zabývá meziválečným obdobím a druhou světovou válkou v Alžírsku. Popisuje situaci ve společnosti. V tomto období vznikal velký počet stran a hnutí jako reakce na druhou světovou válku a špatné poměry původního obyvatelstva v zemi. Některým těmto stranám a hnutím byla zakázána činnost francouzskou vládou. Část úplně zanikla, přejmenovala se nebo transformovala v koalici více stran. Z tohoto nepřehledného množství názorových skupin se vykristalizovala větší a významnější hnutí podporovaná původními obyvateli. Významnou roli v tomto období hrála Strana alžírského lidu.

Další kapitola popisuje situaci v poválečném Alžírsku. Díky zklamání z nenaplněných slibů francouzské vlády, týkajících se zavedení větších privilegií pro původní obyvatelstvo, v tuto dobu vznikají silné koalice stran požadujících autonomii nebo dokonce rovnou nezávislost země. Jednalo se konkrétně o Hnutí za vítězství demokratických svobod, Demokratickou unii Alžírského manifestu a Zvláštní organizaci.

Jedna kapitola je věnována Revolučnímu výboru pro jednotu a akci. Obsahuje biografii jednotlivých devíti historických vůdců, konkrétně to byli Mustafa ben Boulaïd, Mourad Didouche, Mohamed Larbi ben M'hidi, Mohamed Boudiaf, Rabah Bitat, Belkacem Krim, Mohamed Khider, Hocine Aït Ahmed a Ahmed ben Bella. Také se věnuje rozdělení země na wilájaty (provincie) a uvádí jednotlivé vůdce wilájatů.

Nechybí ani kapitola o ozbrojeném křídle FLN, Armádě národního osvobození, a jejich vedených bitvách. Zbytek práce se týká historie Fronty národního osvobození, jejímu vzniku a vývoji. Důraz je kladen hlavně na období národněosvobozeneckého boje, tj. na období mezi lety 1954 až 1962.

Problém transkripce je v této práci řešen následovně. Arabské názvy, které jsou v češtině obecně známy, například Alžír, wilájat atd. jsou uvedeny v české transkripci. Vzhledem ke kulturnímu a historickému vlivu Francie na území Alžírsko jsou ponechána především vlastní jména ve francouzské transkripci. Tato varianta je zvolena hlavně kvůli tomu, aby bylo možné snadné dohledání více informací o určitém problému. Protože není u některých jmen znám zcela jasný jejich původ, česká transkripce by mohla v tom případě být problematická.

2 MEZIVÁLEČNÉ OBDOBÍ A DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA

Meziválečné období pokračovalo ve znamení zklamání z první světové války. Mnoho alžírských občanů ve vidině nemalého žoldu vstupovalo do války a nezdálo se, že by probíhaly nějaké střety v souvislosti s brannou povinností. Nutno podotknout, že to nebyli jen vojáci, kteří se zapojovali do chodu válečné Francie. Možná ještě více mužů odcházelo do Evropy jako levná pracovní síla do továren v souvislosti s potřebou zvýšení výroby vojenského materiálu. Již ke konci války bylo zřejmé jedno – alžírský lid se nespokojí s pozicí těch vykořisťovaných. Na to také reagovala francouzská vláda a začala

s přípravou reformních kroků. Nicméně pouze u příprav také většinou zůstalo. Kolóni se jistě jen tak lehce, na úkor původních obyvatel, nechtěli vzdát svých privilegií.¹ Ono už samotné představení Alžírsku světu za první světové války otevřelo oči mnohým alžírským emigrantům. Vlastně prvně v jejich životě se seznamovali s prostředím demokratického evropského státu a s principy revoluce. Toto nezachránila ani série diskriminačních vyhlášek a zákonů (například Zákon o domorodcích). Společně s tímto vším se na společnosti podepisovala žalostná úroveň vzdělání pro děti a mládež, a přístup k němu. Dokonce by se dalo mluvit o cíleném omezování vzdělání pro domorodce.²

Se zvyšováním nespokojenosti obyvatel se pojil vznik nepřeborného množství hnutí a stran. Dalo by se mluvit až o masové záležitosti. Tyto strany často zanikaly, byly rušeny a zakazovány, případně se spojovaly do větších celků nebo měnily své názvy. Kromě hnutí Mladoalžírčanů, které vzniklo již před první světovou válkou, je možné zmínit například Asociaci alžírských ulamá'. Ta byla nábožensky orientována a za své cíle si kladla šíření salafíje i získání náboženské autonomie země. Náboženskou autonomií země je zde myšlena především Ibn Bádísova definice alžírského státu na základě tří hodnot: „Islám je mé náboženství, arabština je můj jazyk, Alžírsko je má vlast.“³ To je požadavek začlenění islámu jako státního náboženství země. Exilové snahy o zvrátění situace v Alžírsku zformoval jako první a začlenil do politického programu organizace Ahmed Messali Hadždž přímo v Paříži. Tak jako mnozí jiní se do Francie dostal jako voják během první světové války, následně zde zůstal a získal práci dělníka. Původ jeho rodiny sahá až k tureckým janičářům, nicméně on sám se již narodil v Tlemcenu. Do

¹ Tím je myšlena jistá samospráva v regionech, zkonfiskovaná půda, nebo třeba také výsady občanství a volnost pohybu po zemi bez ohlašovací povinnosti a mnoho dalšího, na rozdíl od původních obyvatel, pro které platil od roku 1881 tzv. Zákon o domorodcích.

² KUBEŠ, J., Alžírská demokratická a lidová republika, s. 70-71.

³ BERÁNEK, Z., Stručná historie států: Alžírsko, s. 58.

politického života se zapojil velice rychle a jeho snahy vyústily roku 1926 postavením se do čela strany Severoafrická hvězda (ENA, l'Etoile nord-africaine).⁴ Politický program by se dal krátce a výstižně vyjádřit slovy francouzsky psaného stranického časopisu al-Iqdám: „Žádáme okamžitou nezávislost, úplné stažení okupačních jednotek a ustavení národní armády!“⁵ Nutno podotknout, že Messali byl již předtím členem ústředního výboru Francouzské komunistické strany. Jako zajímavost lze uvést, že symbol strany Severoafrická hvězda, tedy bílo-zelený prapor s červenou hvězdou a půlměsícem uprostřed, se stal později předlohou k současné vlajce Alžírské lidově demokratické republiky. Tyto tři strany (hnutí Mladoalžířanů, Asociace alžírských Ulamá', Severoafrická hvězda) dohromady tvořily jádro politické půdy v tehdejší době.

Co se týče situace ve Francii, tak ta se nacházela na sklonku období vlády Třetí republiky. V zemi naplno vypukla poválečná krize. Nikdo by tehdy neodhadoval, že válečné reparace podporované Francií přivedou Německo k druhé světové válce. Avšak zpočátku nic krizi francouzského státu nenasvědčovalo, prakticky byl na svém hospodářském vrcholu. Statistika uváděly ve všech výrobních odvětvích, průmyslu, energetice, zemědělství, ekonomický růst. Po Spojených státech byla Francie největším výrobcem automobilů na světě. Rezervy státní banky se také postupně zvyšovaly. Vše ukazovalo k dlouhodobému hospodářskému růstu země.⁶ Ostatně finančník André Tardieu předpovídal Francouzům dobu velké prosperity. Jeho dalekosáhlé ekonomické vize však záhy skončily velkým propadem ekonomiky během období, kdy byl on sám na postu premiéra (11.1929-2.1930, 3.1930-12.1930, 2.1932- 5.1932). Postupný úpadek ve všech segmentech ekonomiky (cestovní ruch, lodní doprava, snížení plateb reparací a také

⁴ Samotná strana Severoafrická hvězda byla založena o dva roky dříve (roku 1924) členem ústředního výboru Francouzské komunistické strany, hadždž Alím Abd-al-Kádirem.

⁵ BERÁNEK, Z., Stručná historie států: Alžírsko, s. 59.

⁶ FERRO, M., Dějiny Francie, s. 274.

upadající zisky ze zahraničí) spolu se stárnoucí populací a devalvací franku, znamenalo postupný příklon k levici. Dlouhotrvající období stávek a protestů vyvrcholilo, díky nástupu Hitlera na politickou scénu, pádem Třetí republiky a rozdělením na dva státy: na jedné straně Vichystická Francie (respektive území zabrané fašisty v čele s maršálem Pétainem), na druhé straně pak Svobodná Francie. Propuknutí druhé světové války jen hospodářskou krizi prohloubilo.⁷

Vrátíme-li se zpět k situaci v Alžírsku, uvidíme trochu jiný obraz. Francie již nebyla schopná řešit problémy své vlastní země včetně Alžírka jako její integrální součásti, natož svých dalších kolonií, a nadšení ze slibů autonomie rychle opadlo. Tím je myšlen především nezdařený Blum-Viollettův program hlásající postupnou asimilaci obyvatel Alžírka, zcela pochopitelně odmítnutý Messali Hadždžem, i zavržený evropskou částí populace jako příliš velký ústupek vůči domorodcům. Za těchto okolností přichází Messali Hadždž s myšlenkou založení Strany alžírského lidu (PPA, Parti du peuple algérien). Stalo se tak 11. března 1937 z důvodu zákazu činnosti strany Severoafrická hvězda. Je třeba dodat, že ještě před vznikem PPA byl Messali vězněn v Paříži v letech 1934 a 1935 právě za činnost spojenou se Severoafrickou hvězdou. Bylo a stále je zvykem v Alžírsku, pokud je jedna strana zakázána, následně se transformuje v jinou stranu s odlišným názvem, ale stejným vedením a podobným programem. Popřípadě vytvoří koalici s větší, silnější stranou. To byl i tento případ. Svobody si Messali neužil moc dlouho, ještě tentýž rok po založení strany, v listopadu 1937, byl opět uvězněn na dva roky pro: „podněcování k aktivitám šířícím nepokoje proti suverenitě státu“⁸. Následovaly kantonální volby v listopadu 1938, které s naprosto drtivou většinou v kantonu Alžír vyhrál právě uvězněný Messali. Reakcí na výsledky voleb byla jejich okamžitá anulace. Nicméně masová oblíbenost strany zapříčinila, že i ve volbách v květnu 1939 vyhrála, tentokrát

⁷ FERRO, M., Dějiny Francie, s. 276-278.

⁸ FAVROD, CH. H., Le F.L.N. et l'Algérie, s. 96.

s představitelem Mohamedem Douarem. Ve stejnou dobu byla dne 1. září 1939 vyhlášena druhá světová válka. Následovala rychlá reakce: „Strana, mimo časopis El Ouma, pokračující pod jiným jménem jako le Parlement algérien, a stejně tak její podávání zpráv o válce bylo zakázáno 29. září, spolu se všemi politickými aktivitami strany.“⁹

Nechuť obyvatel bojovat v druhé světové válce za svého úhlavního nepřítele, byla zcela jasná: „Jestliže za 1. světové války alžírští muslimové poslušně rukovali pod francouzský prapor, v roce 1940 byla situace jiná. Mobilizace se tentokrát neobešla bez incidentů a část branců uposlechla výzvy Messaliho PPA a odešla do ilegality. Další část nacionalistů dokonce podporovala nacistické Německo a na základě arabsky vysílané německé propagandy se pokusila o vstup do německé armády.“¹⁰ Tím získávala PPA na své členské základně. Samotná druhá světová válka poznamenala území Alžírsko především operací Torch, která započala 8. listopadu 1942. V tu dobu zemi ovládanou proněmeckým Vichistickým režimem zasáhlo vylovení Spojenců (především tedy amerických jednotek pod vedením generála Dwighta Davida Eisenhowera). Součástí operace bylo tedy vylovení nejen v Alžírsku, ale i Maroku (přístav Casablanca). Co se týče pouze Alžírsko, jednalo se konkrétně o strategicky důležité přístavy Alžír a Oran. Zajímavou roli v přípravách na vylovení hrála Office of Strategic Services (dále jen OSS), předchůdce dnešní známé CIA. OSS v tu dobu nebyla pod přímým dohledem prezidenta, jak by se předpokládalo, ale podléhala armádní kontrole. Její zásluhou také přešel na stranu Spojenců francouzský generál Henri Giraud. Jedinou slabinou OSS a tím i celé akce byla víra, že Francie se vzdá prakticky bez boje a dokonce by snad mohli někteří vojáci přeběhnout k Spojencům. To se ukázalo jako mylný předpoklad hned při prvním dnu operace, kdy nepřátelé kladli silný odpor. Štěstím pro Spojence bylo to, že Hitler nepovažoval francouzské jednotky

⁹ FAVROD, CH. H., *Le F.L.N. et l'Algérie*, s. 96.

¹⁰ BERÁNEK, Z., *Stručná historie států: Alžírsko*, s. 65.

za bojeschopné a nevkládal do těchto bojů příliš sil. Operace Torch je v historii druhé světové války v Severní Africe považována za zlom a prvotní úspěch v boji na straně Spojenců, ještě před úspěchem v bitvě u al-Alamejnu v říjnu 1942.¹¹

Žalostnou situaci během druhé světové války a uvěznění Messali Hadže využil Ferhat Abbás. Sám Ferhat se narodil do rolnické rodiny, po vystudování univerzity v Alžíru vstoupil na dva roky do francouzské armády a poté začal pracovat jako lékárník v Sétifu. Byl členem obecního zastupitelstva. V této počáteční fázi své kariéry silně podporoval asimilaci alžírského obyvatelstva a hojně spolupracoval s kolóny. Nicméně po pár letech své činnosti si uvědomil pouze malý pokrok ve své rodné zemi, co se týče zlepšení situace. Začal více volat po rovnoprávnosti pro původní obyvatelstvo a také pro zachování alžírské kultury. V roce 1930 byl účastníkem Kongresu severoafrických studentů (Congrès des étudiants nord-africaines). Je mu také připisována zásluha za založení Alžírské lidové unie (UPA, Union populaire algérienne) v roce 1938, jejímž cílem bylo dosažení rovnoprávnosti pro Alžířany a zachování alžírské kultury. Také se angažoval ve Federaci vyvolených muslimů (Fédération des Élus musulmans).¹² Význam jeho osoby významně vzrostl až 10. února 1943, kdy zveřejnil Manifest alžírského lidu (Le manifeste du peuple algérien). Nutno podotknout, že se na jeho tvorbě podílely i další osoby. Manifest předložil Ferhat Abbás, Benjelloul, Benkhellal, doktor Tamzali, Saïah Abdelkader, Zerrouk Mahieddine 31. března 1943 generálnímu guvernérovi pod názvem Alžírsko před světovým konfliktem: Manifest alžírského lidu.¹³ V manifestu se žádalo dosažení těchto bodů:

¹¹ WALKER, D. A., OSS and Operation Torch, s. 667-676.

¹² ALISTAIR, B. E., Ferhat Abbas: Algerian nationalist leader. About.com Guide [online].

¹³ La colonisation française en Algérie vue par les colonisés à travers une lecture du Manifeste de mars 1943. LDH Toulon [online].

1) Svoboda a absolutní rovnost všech obyvatel bez ohledu na rasu a náboženství.

2) Zrušení feudálního majetku prostřednictvím velké agrární reformy a zavedení práva na blahobyt obrovského zemědělského proletariátu.

3) Uznání arabštiny jako úředního jazyka, stejně jako francouzského jazyka.

4) Svoboda tisku a právo na sdružování.

5) Bezplatné a povinné vzdělání pro děti obou pohlaví.

6) Svoboda náboženského vyznání a zavedení principů oddělení církve od státu u všech náboženství.¹⁴

Součástí dokumentu bylo samozřejmě odsouzení dlouholetého kolonialismu země, požadavek záruk národa na sebeurčení, vytvoření vlastní ústavy obsahující požadavky uvedené v bodech 1 - 6 viz výše nebo také propuštění všech politických vězňů a vytvoření vlastní vlády. Je samozřejmě jasné, jak nelibě byl tento manifest přijat u vládních kruhů.¹⁵

Jako reakce na Manifest alžírského lidu byla založena strana, respektive koalice s Messali Hadždžem a Ulamá', Přátelé manifestu svobody (AML, Les Amis du Manifeste et de la Liberté) v roce 1944. Organizace požadovala vytvoření alžírské autonomní republiky na federativní úrovni spolu s Francií. To v době na sklonku druhé světové války již nestačilo jednomu z členů koalice, Straně alžírského lidu. Ta striktně požadovala založení samostatného alžírského státu. Cesta asimilace původních obyvatel s Francouzi byla definitivně uzavřena.

¹⁴ La colonisation française en Algérie vue par les colonisés à travers une lecture du Manifeste de mars 1943. LDH Toulon [online].

¹⁵ La colonisation française en Algérie vue par les colonisés à travers une lecture du Manifeste de mars 1943. LDH Toulon [online].

Koalice Přátelé manifestu a svobody nevydržela ani celý rok a rozštěpila se na dvě samostatné strany. Tou první byl Demokratický svaz alžírského manifestu (UDMA, Union Démocratique du Manifeste Algérien), v jehož čele se udržel Ferhat Abbás a její politický program pokračoval v požadavku vytvoření autonomní republiky na federativní úrovni s nově vzniklou Francouzskou unií. Demokratický svaz byl také přímým pokračovatelem Přátel manifestu a svobody. Větší oblibu a podporu však získala druhá odtržená strana a to Hnutí za triumf demokratických svobod (MTLD, Mouvement pour le Triomphe des Libertés Démocratiques). MTLD byla přímým pokračovatelem myšlenek Strany alžírského lidu (PPA, Parti peuple algérien) a její politika se odvíjela agresivnějším směrem, cestou akce. Za tímto účelem bylo zřízeno ozbrojené křídlo strany MTLD: „V této straně už nebyly iluze o možnostech dosáhnout svobody politickými prostředky cestou reforem koloniálního systému. Proto byla při této straně zřízena ilegální Zvláštní organizace, která se začala organizovaně připravovat na získání moci a svobody ozbrojeným bojem. Měla za úkol připravovat vojenské kádry a shromažďovat zbraně.“¹⁶

3 UDÁLOSTI POVÁLEČNÉHO OBDOBÍ A STRANA MTLD

Mezitím co všichni v Evropě i na celém světě nedočkavě očekávali ukončení druhé světové války, v alžírské společnosti to vřelo. A nebylo to jen nenaplněním slibů francouzské vlády o autonomii státu. Špatná ekonomická situace spojená s válkou a zároveň s velkou neúrodou v oblasti, omezený přísun peněz ze strany alžírských dělníků v zahraničí, omezování politických práv až otevřené rasistické projevy Francouzů, to vše vedlo k vyvolání konfliktu, který přerostl v otevřený masakr v ulicích. Tato událost z roku 1945 je označována jako „masakr v Sétifu a Guelmė“. Lze ho považovat za první významnější otevřený konflikt s francouzskou

¹⁶ KUBEŠ, J., Alžírská demokratická a lidová republika, s. 77.

vládou a prvopočátek opravdového osvobozenického povstání. Masakr v Sétifu a Guelmě, včetně dalších faktorů, byl impulzem pro vznik Hnutí za triumf demokratických svobod (MTLD), Demokratického svazu alžírského manifestu (UDMA) a Zvláštní organizace (OS). Spontánní vyjití do ulic na oslavu vítězství nad Hitlerem dne 8. května 1945 se změnilo v povstání: „Pryč s fašismem a s kolonialismem! Hlásaly transparenty nad hlavami manifestantů ve městě Sétif.“¹⁷ Vše začalo naprosto nevinně, vůdci PPA dali rozkaz svým stoupencům, aby v průvodech mávali národní alžírskou vlajkou. Po celé zemi probíhala zatýkání. V Alžíru byl i jeden mrtvý, el-Haffat: „Ten může být považován za prvního mrtvého v alžírské válce, protože povstání roku 1954 nebude nic jiného než vyvrcholením myšlenky zrozené v květnu 1945.“¹⁸ Nato byl v Sétifu jistý muž jménem Bouzid sestřelen, právě když mával zeleno-bílou národní vlajkou. V ulicích provokovaly transparenty s nápisy vzdávající čest vítězství Spojenců. Přidalo se ještě zavraždění liberálního starosty města Sétif. Přestože nebyl nikdy potvrzen iniciátor lavinového povstání v celé zemi, vždy byl za iniciátora revolty považován Messali a jeho strana PPA nebo Přátelé manifestu a svobody (AML). Připojit se k ozbrojenému odporu během událostí z roku 1945 se rozhodli také Ben Bella, Boudiaf, Ouamrane a Cherif Mahmoud, budoucí významní členové strany Fronta národního osvobození (FLN). Čtyřúhelník měst Bougie, Sétif, Bône a Souk-Ahras vytvoří později během osvobozenické války oblast s označením Wilájat II (Severo-konstantinská), kde se často odehrávaly podobné krvavé události. Jako odezva na tuto akci byl povolán generál Raymond-Francis Duval. Dne 11. května 1945 generál De Gaulle, tehdejší zástupce prozatímní francouzské vlády, v telegramu povolal generála Duvala a dal mu volnou ruku ke konání. Dostal svolení k provedení všech nezbytných opatření, která by potlačila veškeré protifrancouzské agitace povstalců. Tak se také stalo: „Oficiální zpráva

¹⁷ BERÁNEK, Z., Stručná historie států: Alžírsko, s. 67.

¹⁸ DUCHEMIN, J. C., Histoire du F.L.N. s. 29.

byla 105 mrtvých Evropanů a 1500 mrtvých muslimů.“¹⁹ Nicméně to se zdá jako velmi nízké číslo, stejně tak se zdá příliš nadsazené číslo o počtu obětí 40 000 až 50 000, jež publikovaly Spojené státy. „Přinejmenším co můžeme říci je, že síla, kterou generál Raymond Duval, podpořený v některých centrech civilisty, obnovoval pořádek, stála několik tisíc mrtvých. Vojáci udávali v soukromí počet mezi 6000 a 8000 lidmi.“²⁰ Po této přehnané reakci ze strany Francie pokračovalo zatýkání: „V listopadu 1945 byl počet zatčených 4560, z něhož 3696 v okrese Konstantine, 505 v Oranu, 359 v okrese Alžír. Vojenskými soudy bylo nařízeno 557 zastavení vyšetřování, 1307 odsouzení, z nichž 99 bylo k smrti, 64 bylo k nuceným pracím na doživotí, 329 k nuceným pracím na dobu určitou a 250 zproštění viny. Většina zatčení byla provedena bez důkazů.“²¹ V rámci procesu zatýkání byl internován do konžského města Brazzaville Messali Hadždž, jak již bylo uvedeno výše, a později mu bylo povoleno přemístit se do hlídané rezidence v Bouzeraha, což je předměstí Alžíru. Zároveň byli zajati Ferhat Abbás a Dr. Brahim. Ti byli na nátlak lidu propuštěni 16. března 1946, avšak militantní členové PPA zůstali nadále ve vězení.

Jako reakce na události z roku 1945, vznikla roku 1946 strana UDMA v čele s Ferhatem Abbásem, roku 1947 strana MTLD s Messalisty a ve stejný rok také Zvláštní organizace (OS), jak bylo zmíněno výše. Naproti tomu francouzská vláda udělila Alžírsku tzv. Statut z roku 1947, který umožňoval do jisté míry autonomii tří departmentů (kromě Sahary) v čele s guvernérem a šestičlennou exekutivní radou. Bylo vytvořeno Shromáždění s dvěma komorami po šedesáti členech. Jednu komoru volili Evropané a těch pár Alžířanů, kteří získali francouzské občanství,

¹⁹ DUCHEMIN, J. C., Histoire du F.L.N. s. 30.

²⁰ JULIEN, C. A., L'Afrique du nord en marche: Nationalismes musulmans et souveraineté française, s. 263.

²¹ JULIEN, C. A., L'Afrique du nord en marche: Nationalismes musulmans et souveraineté française, s. 263.

druhou komoru pak muslimové. Tento model vypracoval tehdejší De Gaullův ministr Georges Bidault.²² V roce 1948 ještě před volbami do Shromáždění byl svolán kongres strany MTLD v Alžíru. V tu dobu je předsedou strany Mezzerna, Messali Hadždž má titul čestného předsedy. V čele Zvláštní organizace se objevují vycházející hvězdy jako Ben Bella (budoucí první prezident Alžírsko), Hocine Aït Ahmed nebo poslanec Mohamed Khider, pozdější představitelé strany Fronta národního osvobození (FLN).²³ Mohamed Khider byl už v roce 1934 členem Severoafrické hvězdy (ENA), stejně tak později strany PPA. Během masakru v Sétifu byl zatčen. Podílel se na rozdělení a transformaci strany PPA na MTLD a Zvláštní organizaci. Hocine Aït Ahmed se připojil ke straně PPA ještě na střední škole ve věku 16 let a jako nejmladší člen byl odpovědný za výcvik armády a plánoval tajný ozbrojený boj. Nahrazuje na dva roky Mohameda Belouizada ve vedení Zvláštní organizace z důvodu onemocnění tuberkulózou. V této souvislosti organizuje spolu s Ben Bellou a s Khiderem 5. dubna 1949 přepadení banky v Oranu. Bylo ukradeno 3 070 000 franků pro financování ozbrojených akcí Zvláštní organizace (OS).²⁴ V dubnu 1948 proběhly francouzskou vládou zmanipulované volby do Shromáždění. Straně MTLD bylo silně doporučeno neúčastnit se voleb, nicméně: „V dubnu 1948 v Blida kandidát MTLD, který měl 10 647 hlasů v prvním kole, neměl více než 2 534 v druhém, a kandidát z UDMA 6 hlasů namísto 2 791, zatímco nezávislý kandidát získal z 8 655 v prvním kole na 16 559 hlasů v druhém, utekl svým soupeřům o 7 894 hlasů; v Guelmě nezávislý kandidát získal 9 672, zatímco MTLD klesla ze 7 665 na 715 hlasů a UDMA z 1 049 na 51; v Bône nezůstalo pouze u strany MTLD, která získala 96 hlasů z 6 544 hlasů v prvním kole, strana UDMA shromáždila 4 186 hlasů v prvním kole a v druhém kole se vytratila úplně, zatímco

²² BERÁNEK, Z., Stručná historie států: Alžírsko, s. 69.

²³ DUCHEMIN, J. C., Histoire du F.L.N. s. 33.

²⁴ DUCHEMIN, J. C. Histoire du F.L.N. s. 33.

nezávislý kandidát poskočil z 3 174 hlasů na 16 348 hlasů.²⁵ Tyto volební machinace měly dalekosáhlé dopady na situaci v Alžírsku. Francouzská vláda tím u původního obyvatelstva ztratila naprosto důvěru a události odstartované roku 1954 byly jen logickým výsledkem předešlých nepovedených pokusů o autonomii.

Dne 28. března 1950 bylo policií oznámeno odhalení komplotu ve městě Tébessa u tuniských hranic. Následovala série zatýkání. Vyšetřování odhalilo údajný pokus o zorganizování tajné armády v departmentu Constantinois s členy bývalé strany PPA. V tu dobu byl guvernérem v Alžírsku Marcel-Edmond Naegelen. Činnost Zvláštní organizace nebyla narušena díky roztroušenosti po celém území pouze v departmentu Constantinois: „Tak Organizace zůstala nedotčená ve Philippeville, ale utrpěla těžké rány v Bône, Oued Zenati, Souk Ahras a v Condé-Smendou. Stejně tak v departmentu Algérois a Oranais, kde se teprve začala usazovat.“²⁶ Vězení se začala rychle plnit a mučení při výsleších začalo být na denním pořádku. Následkem toho se vězni hromadně vzbouřili: „Pro udržení politického režimu, věznění drželi hladovku: patnáct dní v Tizi-Ouzou, čtrnáct dní v Oran, dvacet dva dní v Alžíru, třicet šest dní v Orleánsville.“²⁷ Více než 28 členů Zvláštní organizace skončilo ve vězení, mezi nimi i Ben Bella, Zirout, Ben Boulaïd, v Kabylii byli zatčeni Krim, Benaouda a Ouamrane. Následovali Mohamed Khider, Hocine Aït Ahmed, Boudiaf nebo také Didouche, Ben M'hidi, Bitat. Všechna tato jména byla později spojována s chodem strany FLN. Není pochyb, že masové zatýkání tyto lidi jen proslavilo a guvernér si toho musel být dobře vědom. Později propuštění členové prakticky rozprášené Zvláštní organizace vytvořili základ pro vznik budoucí Armády národního

²⁵ JULIEN, C. A., L'Afrique du nord en marche: Nationalismes musulmans et souveraineté française, s. 283.

²⁶ FAVROD, C. H., Le F.L.N. et l'Algérie, s. 116.

²⁷ FAVROD, C. H., Le F.L.N. et l'Algérie, s. 116.

osvobození (ALN, l'Armée de libération nationale), ozbrojeného křídla FLN.

Díky nátlaku na francouzskou vládu kvůli podvodným volbám byl v květnu 1951 sesazen Marcel-Edmond Naegelen a nahradil ho ve funkci guvernéra Roger Léonard, bývalý policejní prefekt. Nebyly však provedeny žádné kroky k odstranění propasti mezi původním obyvatelstvem a Evropany. S podobnými machinacemi proběhly 17. června 1951 parlamentní volby s tím rozdílem, že nacionalisté v těchto volbách neměli žádnou šanci. Další pokus o dosažení jednoty ze strany nacionalistů, proběhl ještě téhož roku: „Strana UDMA, MTLD, Komunistická strana Alžírsko (PCA, Parti communiste algérien) a Ulamá' se spojili v širokou národní koalici Veřejná fronta na ochranu a respektování svobod (FCDRL, Front commun pour la Défense et le respect de la liberté²⁸), ale jejich volání po svobodných volbách nemělo žádný efekt.“²⁹ I přes vytvoření koalice FCDRL se uvnitř strany MTLD objevují konflikty, které vedou až k rozdělení na dva proudy. Na jedné straně stáli loajální stoupenci Messali Hadždže (Messalisté) a na druhé straně zase Ústřední výbor (Centralisté), který jen nelibě nesl Messalioho sklony k diktatuře a autoritářskému chování. Především Ulamá' a strana UDMA se oddělili od myšlenek komunistů. Strana MTLD, jako nástupce bývalé Messalioho strany PPA, vedla kampaň za znevážení Ferhatovy strany UDMA. MTLD jako představitelka rychlé, ozbrojené akce již otevřeně vystupovala proti UDMA, která vedla politiku otevřeného dialogu. Přehnané akce Messali Hadždže vyvrcholily 14. května 1952, kdy proběhly krvavé manifestace vyprovokované v souvislosti s jeho příjezdem do Orléansville. Byl mu udělen zákaz pobytu v Alžírsku a byl odsunut do Francie. Jeho příznivci dokonce vytvořili plán na Messalioho útěk, který však nebyl proveden. V tu dobu stál v čele strany MTLD

²⁸ Různé zdroje také uvádějí název koalice Front algérien pour la défense et le respect de la Liberté.

²⁹ HUTCHINSON, M. C., *Revolutionary terrorism: The FLN in Algeria, 1954-1962*, s. 6.

generální tajemník Moulay Merbah. Díky tomu opustil svou funkci čestného prezidenta a více se zaměřil na zahraniční politiku: „Vše, co se dělo v Íránu, Egyptě, Tunisku a v Maroku upoutalo jeho pozornost.“³⁰ Zájem u něj vzbudila proletářská osvobozenecská hnutí v cizině. Se souhlasem Mezerny Ústřední výbor svolal v dubnu 1953 druhý kongres strany MTLD v Alžíru: „Jednání ale neměla probíhat na téma latentní krize mezi odpůrci a příznivci Messaliho, jestliže měla poprvé vést ku prospěchu strany. Nicméně, většina aktivistů ze Zvláštní organizace, oficiálně rozpuštěné, nejsou přítomni, a vedení strany to ospravedlňuje před těmi, kteří jsou překvapeni jejich absencí, že je to z bezpečnostních důvodů.“³¹ Z tohoto kongresu pak vzešel nový Ústřední výbor ustanovený volenou komisí. Ale věrní služebníci Messaliho Mezerna a Embarek Filali nebyli znovu zvoleni, což vedlo k vyhoceným situacím uvnitř strany. Při několika příležitostech budou ostatní členové výboru zachraňovat situaci, kdy Messali požádá o hlasování o důvěře. Krize se jen prohlubuje a Messali čím dál častěji dává veřejně najevo neshodu s Ústředním výborem. Společnost, a tím je myšleno původní obyvatelstvo, jen trpěla roztříštěností opozice. Neschopnost se spojit a rozumně spolupracovat dávalo volnou ruku francouzské vládě. Země jako taková byla v úpadku, žádné reformy nebyly prováděny, nebyly zde žádné plány na rozvoj v oblasti zemědělství, školství nebo sociální sféře. Tato situace potrvá až do založení Fronty národního osvobození v roce 1954.

Francie na tom však nebyla o moc lépe. Vytvoření Čtvrté republiky (1946-1958) neproběhlo dle představ komunistů a sociálních demokratů. Časté střídání vlád, změna dvou prezidentů a problémy ve vlastních koloniích jen zemi ještě více oslabilo. Nepomohly ani četné hospodářské plány na obnovu a integraci (Monnet, Marshall, Schumam, ESUO - Evropské společenství uhlí a oceli). Francie se také potýkala s krizí

³⁰ JULIEN, C. A., L'Afrique du nord en marche: nationalismes musulmans et souveraineté française, s. 290.

³¹ FAVROD, C. H., Le F.L.N. et l'Algérie, s. 123.

v Indočíně. Probíhaly zde boje mezi lety 1946 a 1954, které vyústily v nucený odchod Francouzů ze své kolonie. Zpočátku špatně vyzbrojený komunistický vůdce Ho Či Min vyhlásil 9. září 1945 Vietnamskou demokratickou republiku a vytvořil Komunistickou vietnamskou lidovou armádu nazývanou Viet Minh, která bojovala proti vytvoření Francouzského vietnamského státu. Od roku 1949 se na stranu Ho Či Mina připojila Čína v čele s Mao Ce-tungem a SSSR. V roce 1950 byla znovu vyhlášena nezávislá republika. Boje trvaly až do roku 1954, kdy Francie utrpěla tvrdou porážku v bitvě u Dien Bien Fu. Možná i z jiného důvodu byla Francie nucena opustit svou kolonii: „V Paříži k indočínské otázce přistupovali tak, jako by nikdy nedošlo k válce, k porážce a k japonské okupaci země, jako by nebyla dvakrát vyhlášena nezávislost a nedošlo ke všeobecnému povstání.“³² V Tunisku byly prakticky již od září 1945 činěny kroky k postupnému rozšiřování autonomie. Hlavním představitelem nacionalistického hnutí byl Habíb ibn Alí Burgiba se stranou Neo-Destúr. Během roku 1951, po tlaku francouzských kolonů, byla jednání o autonomii pozastavena a reakcí na tento čin byl striktní požadavek nezávislosti ze strany Burgiby. Reakcí na požadavek nezávislosti byla jeho deportace na ostrov Galita. Roku 1955 Tunisko podepsalo smlouvu o vnitřní autonomii země a následně dne 20. března 1956 byla vyhlášena nezávislost s Habíbem Burgibou v čele vlády.³³ V Maroku se zasadila o nezávislost strana Istiqlál. Už v roce 1944 ve svém manifestu vyslovila požadavek nezávislosti své země. Situace byla o to komplikovanější, že část Maroka byla ovládána Španělskem. Muhammad ben Júsuf (později Muhammad V.) se postavil do čela národního hnutí, ale pod tlakem francouzské vlády a horských kmenů, které si chtěli udržet své tradiční kmenové vůdce, byl donucen zakázat stranu Istiqlál. Roku 1953 bylo připraveno sesazení panovníka Muhammada ben Júsufa a deportace na ostrov Madagaskar. O dva roky později se sultán díky vyhocené situaci v zemi vrací a jmenuje nového

³² FERRO, M., Dějiny Francie, s. 337.

³³ NÁLEVKA, V., Světová politika ve 20. století II, s. 155 – 156.

předsedu vlády. Dne 2. března 1956 byla vyhlášena nezávislost a na trůn nastoupil král Muhammad V.³⁴ Francouzská koloniální politika se nejen v Severní Africe rozpadala a bylo jen otázkou času, kdy i Alžírsko získá nezávislost.

4 VZNIK CRUA

Rozkol mezi Messalisty a Centralisty nastíněný výše, vyvrcholil v březnu 1954, kdy devět členů ze Zvláštní organizace založilo novou organizaci pod názvem Revoluční výbor pro jednotu a akci (CRUA, Comité révolutionnaire pour l'unité et l'action). Těmi slavnými devíti osobami byli Mustafa ben Boulaïd, Mourad Didouche, Mohamed Larbi ben M'hidi, Mohamed Boudiaf, Rabah Bitat, Belkacem Krim, Mohamed Khider, Hocine Aït Ahmed a Ahmed ben Bella. Organizace shromažďovala ty členy dvou frakcí (tím je myšleno Messalisty a Centralisty), kteří podporovali nutnost neprodlené a ozbrojené akce. Jelikož se v tu dobu Ahmed ben Bella a Hocine Aït Ahmed zdržovali v exilu v Káhiře, bylo rozhodnuto svolat delegaci do metropole Egypta. Mohamed Boudiaf přicestoval z exilu ve švýcarském Bernu. Právě Boudiaf se stal prvním vůdcem Revolučního výboru pro jednotu a akci. A následně byla 29. května 1954 publikována v Káhiře Charta unie severoafrických komand (la charte d'union des commandos nord-africains).³⁵

Pro představu je dobré si nastítnit jednotlivé životopisy hlavních devíti postav zakládajících Revoluční výbor pro jednotu a pokrok. Mustafa ben Boulaïd byl mlynář. Narodil se 5. února 1917 ve městě Ariss, v hornaté oblasti Aurès. Jeho rodina vlastnila několik pozemků a obchodovala. Své první studium absolvoval ve městě Batna. V roce 1939

³⁴ NÁLEVKA, V., Světová politika ve 20. století II, s. 154.

³⁵ DUCHEMIN, J. C., Histoire du F.L.N. s. 38.

nastoupil do povinné vojenské služby a byl mobilizován během druhé světové války. V roce 1944 během tažení do Itálie si vysloužil vojenské medaile a válečný kříž za odvalu. Nicméně válka na něm zanechala znatelné stopy. Byl to velice podezřívavý a nedůvěřivý muž po celý zbytek svého života: „Měl charakter, až do konce, stejný jako jeho region, kterému velel: mlčenlivý, ztrápený, tvrdohlavý, vytrvalý a plně spjatý se svou vlastí s výlučnou láskou.“³⁶ Jeho pesimismus ho hnal dopředu, domníval se, že bez něho by se nic pořádně neudělalo, myšleno v osvobozené válce. Je také označován za „otce alžírské revoluce“. Po návratu z války vstoupil do strany PPA a následně MTLD. V roce 1948 se účastnil výše zmíněných podvodných voleb do Shromáždění, kde s obrovským náskokem vyhrál. Začátkem roku 1951 získal licenci pro řízení ve veřejné dopravě, z které často těžil při svých ozbrojených akcích. Byl to právě on, kdo měl za úkol ve Zvláštní organizaci vojenskou přípravu nových členů. Za vlastní peníze sháněl a získával zbraně pro Zvláštní organizaci. Ubytoval a schovával bojovníky pronásledované francouzskou vládou. Osobně dohlížel na zprostředkování a distribuci zbraní dále. Patřil mezi šest slavných vůdců zakladatelů strany Fronta národního osvobození (FLN, Front du libération nationale). Jako velitel měl na starost wilájat Aurès. Bojoval v osvobozené válce a ta se mu také stala osudnou. Pro účely boje vytvořil podrobnou topografii svého regionu. Dne 14. února 1955 po dlouhém hledání koloniální policíí byl zadržen na libyjské hranici, kam právě také dodával zbraně. Dvojitá eskorta ho převezla do Tuniska a tam ho uvěznila. Pro představu, jak velké nebezpečí představoval pro Francii, je třeba dodat toto: „Během celého svého věznění byl konstantně hlídán zrakem třech strážníků.“³⁷ Během prvního procesu s ním byl odsouzen k smrti. Následně se odvolal k tribunálu v Constantine. Po krátkém projednání byl uvržen do vězení Koudiat v Constantine. Dne 19. listopadu 1955 uprchl ještě s dalšími jedenácti společníky. Samozřejmě se vrátil ihned do Aurès a pokračoval

³⁶ LE MINISTÈRE DE L'INFORMATION ET DE LA CULTURE, De l'ALN à l'ANP, s. 90.

³⁷ LE MINISTÈRE DE L'INFORMATION ET DE LA CULTURE, De l'ALN à l'ANP, s. 91.

ve své práci. Dle oficiálních zpráv zemřel ve věku 39 let spolu se svým společníkem Abdelhamidem Lamranim: „Přes svou nedůvěřivost, Ben Boulaïd, řečený „mazaný lišák“, vyletěl do povětří dne 27. března 1956, otočením knoflíku rádiové bomby, která byla shozena padákem Druhou francouzskou kancelář (po sérii uskutečněných pokusů v Centrálním masivu).“³⁸ V roce 2009 natočil režisér Ahmed Rachedi stejnojmenný film o životě Mustafi ben Boulaïda. Podobně zfilmoval i život Belkacema Krima.³⁹

Mohamed Larbi ben M'hidi se narodil v roce 1923 v Douar Kouachi (region Aïn-M'lila). Zapsal se na studia divadelního umění a chtěl se stát hercem. Nicméně se rozhodl jít pracovat do Biskry jako účetní. Už v jeho sedmnácti letech se vrhnul do politiky a dal se do učení k šejchu Moubarek el Milimu. Po nástupu do práce v mládí odešel na čas do hor, kde meditoval. Rozhodl se pokračovat v politice, nicméně už ne ve městě Biskra a ve svých 22 letech se přestěhoval do Constantine, blíže k Asociaci ulamá'. Stal se z něj věrný posluchač šejcha Ben Bádis Abdelhamida. Ve stejné době se připojil k hnutí Přátelé manifestu a svobody (AML). Během událostí z 8. května 1945 byl zatčen policií za šíření svých názorů a vězněn v Constantine. Toto je doba, kdy se začíná vytvářet jeho pověst jako jednoho z teoretiků národněosvobozenecké války. Po propuštění se připojuje k Hnutí za triumf demokratických svobod (MTLD), také ke Zvláštní organizaci. Protože však Zvláštní organizace byla v padesátých letech téměř vymýcena, Ben M'hidi se uchyluje nejdříve do Alžíru a později do Oranu. Začíná být také hledán tajnými službami, hlavně kvůli osobní účasti na komplotu ze dne 28. března 1950 v Tébessa. Právě díky těmto událostem: „ ... byl odsouzen ve své nepřítomnosti na deset let vězení, deset let zákazu pobytu a deset

³⁸ DUCHEMIN, J. C. Histoire du F.L.N. s. 67.

³⁹ Ahmed Rachedi: le cinéma algérien se distingue par la particularité d'être un cinéma à thème. APS [online].

let zákazu uplatňování občanských práv.“⁴⁰ Nezbyvalo mu nic jiného než se schovávat, od svých přátel si vyřídil falešné doklady a postupně se z něj stal „muž s mnoha identitami“, například Si Hakim nebo Larbi el Biskri. Od dubna 1954 se angažuje v Revolučním výboru pro jednotu a akci (CRUA), dostává na starost region na západě země. Má také udržovat kontakty s Marokem. Díky tomu často do Maroka podniká cesty, také navštěvuje Káhiru. Byl také pověřen prací válečného korespondenta v prvním deníku o alžírské revoluci, editovaném stranou Fronta národního osvobození, deníku El Moudjahid. Psychologická podpora ve formě tisku měla pro Alžířany v osvobozeneckém boji velký význam. Dne 20. srpna 1956 se Mohamed Larbi ben M'hidi účastnil kongresu vůdců Fronty národního osvobození v Soumman jako zástupce za oblast Oran. Zde také získal titul plukovníka. Na tomto kongresu bylo také projednáno rozdělení země na jednotlivé wilájaty a nominace jednotlivých vůdců do provincií.⁴¹ Po kongresu dostal za úkol vybrat vojáky a vést s nimi první útoky v Bitvě o Alžír započaté dne 30. září 1956. Proto ho nelze brát pouze jako pouhého teoretika, ale také jako muže akce. Byl to právě on, kdo přesvědčoval špičky Fronty národního osvobození, že již situace přerostla v otevřenou revoluci a snažil se o zkrácení národněosvobozené války na co nejmenší dobu. Jeho snahy přerušilo v průběhu února 1957 zatčení. Byl surově mučen, aby promluvil. Po neúspěšném vyslyšení proběhlo rychlé odsouzení k oběšení. Jeho poslední slova před smrtí byla: „Pokud by Francie právě ztratila Alžírsko, je odsouzena k otroctví. V jejím úpadku, nic nezabrání, aby svobodné Alžírsko nenastoupilo cestu dobývání. Vy mluvíte o Francii od Dunkerque až po Tamanrasset a já osobně Vám předpovídám Alžírsko rozprostírající se od Tamanrassetu až po Dunkerque. Vy byste chtěli francouzské Alžírsko a já Vám předpovídám alžírskou Francii.“⁴² Do jisté míry

⁴⁰ LE MINISTÈRE DE L'INFORMATION ET DE LA CULTURE, De l'ALN à l'ANP, s. 92.

⁴¹ BERÁNEK, Z., Stručná historie států: Alžírsko, s. 77.

⁴² DUCHEMIN, J. C. Histoire du F.L.N. s. 76.

můžeme dnes vidět jeho naplnění předpovědi ve formě severoafrické imigrace do Francie.

Mourad Didouche se narodil dne 13. července 1927 ve městě Alžír. Získal primární a sekundární vzdělání, a hned poté nastoupil do práce u železnice (Les Chemins de fer Algériens). V mládí se připojil ke skautům, které organizoval v té době jistý alžírský patriot Bourras. Po jeho zavraždění sám Mourad založil všesportovní klub známý pod zkratkou RAMA a pod jeho záštitou také prakticoval sport. V šestnácti letech (roku 1943) začal aktivně spolupracovat se Stranou alžírského lidu (PPA), hned po odchodu ze školy. Poté přešel k Hnutí za triumf demokratických svobod (MTLD) a zároveň se připojil ke Zvláštní organizaci. V březnu 1950 je odsouzen ve své nepřítomnosti na 10 let za činnost ve Zvláštní organizaci. O dva roky později vytvořil spolu se svým kolegou Ben Boulaïdem podzemní jádro téměř zničené Zvláštní organizace v Alžíru, která měla na starost vyrábět bomby pro očekávanou revoluci. Po rozštěpení Hnutí za triumf demokratických svobod (MTLD) se Mourad Didouche rozhodl připojit k nově vznikajícímu Revolučnímu výboru pro jednotu a akci (CRUA). Dokonce se podílel na redakci prohlášení ze dne 1. listopadu 1954. Těsně před vypuknutím osvobozené války byl jmenován vedením provincie wilajat II (Nord-Constantinois). Dne 18. ledna 1955 zemřel Mourad Didouche na místě Seferdjana, blízko Smendou, na cestě do Boukarkaru, v boji během obklíčení koloniální armádou: „Bitva pokračovala s urputnou silou až do pěti hodin odpoledne. Výsledkem: 80 koloniálních vojáků usmrcených, 1 zajatec a zranění, 7 bojovníků strany ALN padlých na bojišti.“⁴³

Ahmed ben Bella, pravým jménem Messaoud Mezzani, se narodil dne 25. prosince 1916 ve vesnici Maghnia, nacházející se u marockých hranic mezi městy Tlemcen a Oudžda. Pocházel z marocké rodiny obchodníků, která se přestěhovala do Alžírska až později. Střední školu studoval ve městě Tlemcen. Dokonce ještě před vypuknutím druhé

⁴³ LE MINISTÈRE DE L'INFORMATION ET DE LA CULTURE, De l'ALN à l'ANP, s. 95.

světové války hrál fotbal za klub Olympique de Marseille.⁴⁴ Dle oficiálních stránek klubu se účastnil zápasu proti FC Antibes s výsledkem 9:1.⁴⁵ Byl aktivním účastníkem bojů na frontě v Itálii a Francii během druhé světové války. Poté se vrátil zpátky do Alžírsko. Nejdříve se připojil ke straně PPA díky událostem v Guelmeh a Sétif, následně přešel k MTLD, kde měl na starost region Oran. Byl také členem Zvláštní organizace, pro kterou získával finance a zbraně pro její akce. Díky té se také zapojil roku 1949 do organizování ozbrojeného přepadení pošty v Oran spolu s kolegou Hocine Ait Ahmedem s hlavním cílem získat finanční prostředky. O rok později je uvězněn a odsouzen k nuceným pracím na doživotí v rámci odhalení komplotu v Tébessa: „Ale dne 16. března 1952 uprchl z vězení v Blida, projel metropolí, a pak dorazil do Káhiry.“⁴⁶ V exilu spolu s Hocine Ait Ahmedem a Mohamedem Khiderem vytvářel své plány na spuštění osvobozenického povstání. Tam se také setkal s významnou osobností: „V Egyptě je zpozorován majorem Fatih el-Dibem, šéfem násirových tajných služeb, který mu nabídl kontakty umožňující připravit přechod CRUA na ozbrojený boj“.⁴⁷ V tuto dobu začíná být Ben Bella vyhledávanou osobou. V zimě roku 1955 na něj byl spáchán neúspěšný atentát. Stalo se tak ve městě Tripolis, právě když Ahmed ben Bella spal ve svém pokoji v hotelu Mehari. Asi jen díky tomu, že se s trhnutím probudil a začal volat o pomoc, nepřišel o život. Neznámý muž s nožem ho jen lehce zranil, poté uprchl. I přes okamžité zatarasení ulic a vyslání hlídek na tunisko-libyjskou hranici byl pachatel dopaden a zabit teprve po několika hodinách na cestě přes hranice. Sám Ben Bella se přiznal, že ho to duševně zasáhlo, i mnoho let po této události, když si na to zrovna vzpomněl. Avšak největšímu nebezpečí čelí Ahmed ben Bella dne 22.

⁴⁴ MANDRAUD, I., MARION, G., Mort de Ben Bella, héros de l'indépendance algérienne. Le Monde [online].

⁴⁵ Ben Bella, un président buteur s'est éteint. Olympique de Marseille [online].

⁴⁶ DUCHEMIN, J. C., Histoire du F.L.N. s. 77.

⁴⁷ DUCHEMIN, J. C., Histoire du F.L.N. s. 77.

října 1956. Nejenže musí na kongresu v Soummam prezentovat své plány na ozbrojený boj a konfrontovat své názory s členy Prozatímní vlády alžírské republiky (GPRA, le Gouvernement provisoire de la République algérienne), kteří zůstali na území Alžírsko, ale také musí opustit relativně bezpečný úkryt v exilu. Po skončení konference má Ben Bella nastoupit do pronajatého letadla marockého sultána v Rabatu spolu se svými čtyřmi spolupracovníky (Mohamed Boudiaf, Hocina Aït Ahmed, Mohamed Khider, Mustafa Lacheraf), aby se vrátil do Tuniska. Ale nastaly neočekávané komplikace: „Při letu v mezinárodním vzdušném prostoru je letoun zachycen francouzskou stíhačkou, a je donucen přistát v Alžíru, kde DST⁴⁸ čeká na pasažéry.“⁴⁹ Ben Bella byl opět zatčen. Kvůli této aféře odstoupí ze svého postu socialista Alain Savary, státní tajemník pro marocké a tuniské záležitosti, který odpovídal za tyto záležitosti a neinformoval se. Do té doby neznámý muž strany FLN se stal ze dne na den slavným, hlavně díky tisku, který Mohameda Boudiafa tolik nevyzdvíhal. Prostřednictvím tuniského velvyslance Masmoudimu byl velice protěžovaný vězeň. Jen díky němu byl Ben Bella z vězení Santé ve Francii přesunut nejdříve do l'île d'Aix (Fort Liédot), poté na zámek v Turquant (Fessardière) a nakonec do Aulnoye. Z vězně se stal zámecký pán.⁵⁰ Po podepsání Évianských dohod dne 18. března 1962 ve francouzském městě Évian-les-Bains silně kritizuje legitimitu prozatímní vlády a názorově se ostře střetává se svými kolegy Belkacem Krimem a Mohamedem Boudiafem. I přes názorové neshody s kolegy se dne 27. září 1962 vrací do metropole Alžírsko a je jmenován předsedou představenstva. Podobně jako třeba Násir se Ben Bella přiklání

⁴⁸ DST, celým názvem Direction de la Surveillance du Territoire (Ředitelství pro územní dozor), bylo zodpovědné za boj proti terorismu, za kontrašpionáž, bránilo francouzskou bezpečnost proti hrozbám z venčí. V roce 2008 bylo sloučeno v Direction centrale du renseignement intérieur (volně přeloženo Centrální ředitelství pro vnitřní špionáž).

⁴⁹ MANDRAUD, I., MARION, G., Mort de Ben Bella, héros de l'indépendance algérienne. Le Monde [online].

⁵⁰ DUCHEMIN, J. C. Histoire du F.L.N. s. 79.

k socialismu po vzoru Kuby nebo třeba Francie té doby. Jeho podporovatelem v socialistických myšlenkách se stává Houari Boumédiène (také budoucí prezident země). Ahmed ben Bella silně podporuje Násirův panarabismus a sblíží se diplomaticky s Egyptem. V roce 1962 dosáhne svých největších politických úspěchů: „Spoléhající se na armádu, jenž bude ústředním hráčem v alžírském politickém životě, v rukou Ben Belly budou soustředěny všechny pravomoci: prezident, generální tajemník FLN, ministr vnitra a zahraničních věcí.“⁵¹ Při svém nástupu na prezidentský post se tvrdě vypořádává s opozicí. Jako prezident pak rozvíjí myšlenku spojení socialismu s islámským státem. Zavádí agrární reformy, znárodňuje průmysl a obchod, a to vše se později ukazuje jako ne zcela vhodné. Také plošně zakazuje prodej a konzumaci alkoholu. Nicméně svými autokratickými sklony si znepřátelí mnohé politické kruhy. Dne 19. června 1965, pouze dva roky po zvolení prezidentem, byl svržen svým bývalým podporovatelem Houari Boumédiènem, ministrem zahraničních věcí. Ten se stane náměstkem předsedy vlády. Následuje období dvanáctiletého domácího vězení, bez jakéhokoliv odsouzení, během něhož se ožení se Zohrou Semalli a adoptují spolu tři děti. Poté odcestují do exilu ve Švýcarsku, stejně jako Hocine Aït Ahmed. Do Alžírka se vrací až s nástupem třetího prezidenta Chadliho Benjedida, který mu uděluje milost. V Alžírsku zakládá novou stranu - Hnutí za demokracii v Alžírsku (le Mouvement pour démocratie en Algérie). Nicméně již nemá takovou podporu veřejnosti a stahuje se postupně z politiky. Umírá v 96 letech dne 11. dubna 2012 v Alžíru.⁵²

Rabah Bitat se narodil dne 19. prosince 1925 ve vesnici Aïn-Kerma, ve východní části departmentu Constantine. Jeho otec se jmenoval Mustafa ben Moussa a matka Lechahet Fatima bent Ali.

⁵¹ MANDRAUD, I., MARION, G., Mort de Ben Bella, héros de l'indépendance algérienne. Le Monde [online].

⁵² MANDRAUD, I., MARION, G., Mort de Ben Bella, héros de l'indépendance algérienne. Le Monde [online].

Pocházel z velmi chudé rodiny, přesto do svých třinácti let navštěvoval školu. Po opuštění školy pracoval nejdříve v tabákovém průmyslu, poté ve stavební firmě. V šestnácti letech se připojil ke straně PPA. V této době ještě nepodporoval myšlenku ozbrojené revoluce, názorový zlom přišel až s květnovými událostmi roku 1945. V roce 1947 se zapojil do CRUA. Získal také post velitele wilájatu IV (tj. Algérois). Z bezpečnostních důvodů vystupoval pod falešnou identitou: „Jeho pseudonymy jako Si Mohamed, Si Ali a Si Hakim mu nestačily, v měsíci lednu roku 1952 v Arris mu byla vydána falešná identifikační karta na jméno Benhouda Brahim ben Amar, narozeného v roce 1926 v Ghassira (Aurès)“.⁵³ Přes všechny své přezdívky a falešné identifikační karty byl v roce 1951 odsouzen na pět let vězení a deset let zákazu pobytu na území Alžírsko kvůli účasti ve Zvláštní organizaci. Po této události se uchýlil do hor, kde jeho hlavní náplní práce bylo přerušovat množství telefonních linek. Dne 25. března 1955 ho udal jeho alžírský kolega a byl zatčen za držení revolveru, právě když vycházel z jedné kavárny v Alžíru: „Jakmile byl identifikován, vyslýchali ho a mučili po dobu dvanácti dnů; dvakrát se pokusil spáchat sebevraždu.“⁵⁴ Při zadržení měl u sebe falešnou identifikační kartu na jméno Slimani Mohamed, narozený 27. března 1926 v Alžíru, vydanou dne 24. srpna 1953 na obecním úřadě pod identifikačním číslem 70.028.⁵⁵ Byl odsouzen k doživotnímu trestu odnětí svobody. Díky hrůzným podmínkám, které panovaly v celách, se pokusil otrávit kyanidem získaným výměnou za 100 000 franků. Při životě ho udržovala jen komunikace morseovou abecedou přes zdi cely vězení Barberousse spolu se spoluvězněm Bouadjadjem Zoubirem.⁵⁶ Jen díky De Gaullovi milosrdným krokům během jednání s alžírskými

⁵³ DUCHEMIN, J. C. Histoire du F.L.N. s. 72.

⁵⁴ JOHNSON, D., Rabah Bitat: One of the founders of Algerian independence. The Guardian [online].

⁵⁵ DUCHEMIN, J. C., Histoire du F.L.N. s. 73.

⁵⁶ DUCHEMIN, J. C., Histoire du F.L.N. s. 73.

národněosvobozenými špičkami se, Rabah Bitat a ostatní uvěznění, přestěhovali v květnu 1961 do domů s policejním dohledem. Po vyhlášení nezávislosti se Bitat připojil nejdříve k prezidentu Ben Bellovi, ale posléze se s ním dostal do konfliktu a uprchl do Francie. Vrátil se až po provedeném převratu a nástupu Boumédièna na prezidentský post. V pozdějších letech podporoval kandidaturu budoucího prezidenta Abdelazize Boutefliky. S manželkou Zohrou Drif měl dva syny a dceru. Zemřel dne 10. dubna 2000.⁵⁷

Belkacem Benhadždž Hocine Krim se narodil dne 15. prosince 1922 v Aït Yahia Moussa v Kabýlii. Jeho otcem byl Hocine Krim a matka Halima Chabat. V roce 1945 vstoupil do strany PPA. Zpočátku jeho činnost spočívala v objíždění kraje buď na koni, anebo na mule. V rámci svých cest šířil své myšlenky o nacionalismu a nezávislosti. Své podivuhodné postupy se snažil předávat i svým kolegům. Šlo především o zapojení se a zasahování do záležitostí sousedních departmentů (wilájatů). Dával důraz na vytvoření sítí nástrah, pastí nebo celých operací při příležitostech oficiálních návštěv státu, během některých mělo docházet k úmrtím. To mělo, dle jeho názoru, přimět autority k vyjednávání o nezávislosti. Posledním bodem jeho plánů bylo vytvářet co největší možnosti k cestám do zahraničí (například do Tuniska nebo Maroka). Pro tyto účely vystupoval Belkacem Krim pod třemi pseudonymy: Si Rabah, Si Ahmed a Amar Mohamed.⁵⁸ Postupem času se však Belkacem Krim měnil z vojáka na diplomata. Během jara 1954 vyvrcholila krize PPA a ta rozdělila stranu na Centralisty a Messalisty. Belkacem Krim podporoval myšlenky ozbrojené akce a postavil se na stranu Messali Hadždže. Nakonec se on sám připojil ke CRUA. Od roku 1954 až do podepsání Évianských dohod roku 1962 se angažoval ve vedení strany FLN. Krim byl také, ještě spolu se Zighoudem a Abanem,

⁵⁷ JOHNSON, D., Rabah Bitat: One of the founders of Algerian independence. The Guardian [online].

⁵⁸ DUCHEMIN, J. C., Histoire du F.L.N. s. 68.

hlavním iniciátorem kongresu v Soummam s cílem: „ ... stmelit anti-imperialistickou národní unii“.⁵⁹ Jako diplomat se účastnil například v srpnu 1956 oslav při příležitosti návratu tuniského sultána. Také získal několik vysokých postů (více-prezident, ministr ozbrojených sil, ministr vnitra) ve vedení Dočasné vlády Alžírské republiky, GPRA (Gouvernement provisoire de la République algérienne). Byl to právě on, kdo cestoval spolu s alžírskou delegací do Francie, aby tam za alžírskou stranu podepsal Évianské dohody o příměří. Stejně jako Rabah Bitat se postavil proti zvolenému prezidentu Ben Bellovi a opustil zemi. Distančuje se od politického života a na čas se uchyluje do Francie. Vrací se do své rodné země teprve po prezidentském převratu na Ben Bellu. Nicméně je obviněn, že v roce 1967 zorganizoval útok na prezidenta Boumédièna. Hned na to odjíždí znovu do exilu do Německa, aby se vyhnul trestu smrti. Za svůj život byl několikrát odsouzen ve své nepřítomnosti: „Jeho seznam soudních výroků je: pět odsouzení k smrti, dvě odsouzení k nuceným pracím na doživotí.“⁶⁰ Umírá dne 24. října 1984 v Německu.

Mohamed Boudiaf se narodil 23. června 1919 v M'Sila (dřívější Ouled Madi). Během druhé světové války se stal seržantem a byl poslán na frontu do Itálie. Po událostech spojených s masakrem v Sétifu vstupuje do Messaliho strany PPA. O dva roky později vstupuje jako aktivní člen do Zvláštní organizace. Po skoro zničení Zvláštní organizace francouzskou policií roku 1950 je Boudiaf, spolu s dalšími členy OS, odsouzen ve své nepřítomnosti na osm let vězení. Později vstupuje do Hnutí za vítězství demokratických svobod (MTLD). Angažuje se jako jeden z hlavních organizátorů Revolučního výboru pro jednotu a akci (CRUA). Byl také členem Skupiny 22, které se přisuzuje organizace spuštění osvobozenického boje. Stal se více-prezidentem Prozatímní vlády alžírské republiky (GPRA). Po podepsání Évianských dohod a po

⁵⁹ BEN KHEDDA, B., Belkacem Krim et son rôle dans la Révolution Algérienne. Fondation Benyoucef Benkhedda [online].

⁶⁰ DUCHEMIN, J. C., Histoire du F.L.N. s. 70.

zvolení Ben Belly prezidentem se s ním Mohamed Boudiaf dostane do konfliktu a odchází do exilu na jih Alžírsko. Také hlavně díky tomu, že založil opoziční Stranu socialistické revoluce (PRS, Parti de la révolution socialiste). Poté, co je znovu odsouzen, tentokrát k smrti, odchází do zahraničí. Většinu svého času pobývá buď v Maroku, anebo Francii. Vrátil se do své rodné země až po rezignaci prezidenta Chadliho dne 14. ledna 1992 a rozpustil svou stranu PRS. Hned nato mu byl udělen post prezidenta Nejvyššího státního zástupce. V Alžírsku roku 1992, v době krize, působil jako nová osobnost, člověk, který chce potlačit korupci a přivést stát k modernitě. Nicméně ještě dříve, než se mohl pokusit změnit situaci ve své zemi, byl zavražděn dne 29. června 1992 během konference v Annabě členem GIS (Le Groupement d'intervention spéciale), pravděpodobně Lambarekem Boumaarafim.⁶¹

Mohamed Khider se narodil dne 13. března 1912 v hlavním městě Alžíru. Žil ve velmi chudé, skromné rodině, pocházející z města Biskra. Nejdříve se roku 1934 připojil k Severoafrické hvězdě, o dva roky později se zapojil do činnosti strany PPA. Od roku 1937 je natrvalo zvolen tajemníkem kanceláře PPA v Alžíru. Má také na starosti pokladnu oddílu námořnictva v Alžíru. Po nuceném rozpuštění strany PPA, je on sám, stejně jako ostatní členové, sledován a zatčen dne 28. března 1941 francouzskou policií za „porušení bezpečnosti státu“⁶². Rok poté, co byl propuštěn z vězení, byl uvězněn znovu roku 1945 po masakru v Sétifu v rámci následné série zatýkání. Po názorovém rozkolu členů strany PPA se podílí na vzniku nové strany MTLD a Zvláštní organizace. Dokonce se stal poslancem v Národním shromáždění. V roce 1949 se Mohamed Khider podílel s Ben Bellou na přepadení pošty v Oranu za účelem financování činnosti Zvláštní organizace. To bylo důvodem k podání

⁶¹ LAHOURI, B., Mohamed Boudiaf (1919-1992). L'Express [online].

⁶² KHIDER, T., Mohamed Khider, le parcours d'un nationaliste algérien assassiné. Le Matin DZ [online].

žádosti o zbavení Khidera poslanecké imunity.⁶³ V roce 1951 na něj byl opět vydán zatykač. Aby se vyhnul vězení, odcestoval do exilu do Egypta, kde se připojil ke svým kolegům Hocinu Aït Ahmedu a Ahmedu ben Bellovi. Volání některých členů MTLD po ozbrojené akci vyústilo ve vznik Revolučního výboru jednoty a akce. Zakládajícím členem CRUA spolu s dalšími osmi členy byl právě Mohamed Khider. V roce 1954 se také Khider zapojil do procesu vytvoření strany Fronta národního osvobození (FLN) a Armády národního osvobození (ALN, Armée de liberation nationale). Roku 1956 se účastnil konference v Soummam. V tom samém roce je Mohamed Khider spolu se svými kolegy Hocinem Aït Ahmedem, Ahmedem ben Bellou, Mohamedem Boudiafem a Lacherafem unesen v letadle, které služba DST přesměřovala na letiště v Alžíru a uvězněn francouzskou vládou. Avšak díky kontaktům Ben Belly s tuniským velvyslancem Masmoudim se všech pět uvězněných stěhovalo do věznic s lepšími životními podmínkami a poslední období svého trestu prožili na zámku Aulnoy.⁶⁴ Po podepsání Évianských dohod o nezávislosti země roku 1962 byl Mohamed Khider a další jeho čtyři kolegové propuštěni z vězení. Khider byl zvolen téhož roku generálním tajemníkem FLN a zodpovídal za vedení financí ve straně. Po vyhlášení Alžírské demokratické a lidové republiky a po zvolení prezidenta se Khider názorově rozešel, tak jako mnozí jeho kolegové, s politikou Ben Belly. Nato odstoupil z postu generálního tajemníka strany FLN. Poté uprchl do exilu do Evropy. Roku 1964 oficiálně přiznal politický rozchod s Ben Bellou. Také uvedl, že poskytl finanční prostředky, kterými disponoval jako generální tajemník, opozici. Jeho nepřátelství s Ben Bellou přetrvávalo i po prezidentském převratu a uvěznění bývalého prezidenta. Po svržení Ben Belly se Mohamed Khider snažil politicky sblížit s Boumédiènem, nicméně díky sklonům druhého prezidenta republiky k autoritářskému vládnutí, jednání krachla. Během roku 1966 se shromáždila okolo Khidera opozice nespokojená s vládou prezidenta. Pro

⁶³ DUCHEMIN, J. C. Histoire du F.L.N. s. 33.

⁶⁴ DUCHEMIN, J. C. Histoire du F.L.N. s. 79.

obavy vlády z převratu byl Mohamed Khider odstraněn během svátku ramadán dne 3. ledna 1967 v Madridu členem alžírského velvyslanectví ve Španělsku. Tariq Khider, syn Mohameda Khidera, vypovídá o dni zavraždění otce: „Během pětatřiceti let se mému otci dařilo unikat kulkám Francouzů, ale stačilo pět let nezávislosti, aby byl odstraněn svými vlastními „bratry“.“⁶⁵ Spory o finance, které získal nelegálně Mohamed Khider během doby, kdy zastával post generálního tajemníka, probíhají ještě dodnes mezi alžírským státem, stranou FLN a Arabskou obchodní bankou (ACB, La Banque Commerciale Arabe), u které byly peníze vedeny.⁶⁶

Hocine Aït Ahmed se narodil dne 20. srpna 1926 v Ain el-Hammam (dříve Michelet) v Kabýlii.⁶⁷ Aït Ahmed byl členem Messaliho strany PPA, angažoval se ve vedení Zvláštní organizace a také vstoupil do strany MTLD. Byl jedním z devíti historických vůdců Revolučního výboru pro jednotu a akci. Od založení strany Fronta národního osvobození roku 1954 se angažoval v jejím vedení jako jeden z šesti vůdců špičky. Roku 1955 cestoval do Asie a účastnil se tam konference v Bandungu. Organizoval také delegaci do New Yorku ke konci roku 1956. Stejně jako Mohamed Khider, Mohamed Boudiaf, Mustafa Lacheraf a Ahmed ben Bella byl unesen v letadle z Maroka kontrašpionážní francouzskou organizací DST, zatčen na letišti v Alžíru a v říjnu 1956 uvězněn. Byl členem Národní rady Alžírské revoluce (CNRA, Comité national de la révolution algérienne) a Výkonného a koordinačního výboru (CCE Comité de coordination et d'exécution).⁶⁸ V roce 1962 ho zvolili do nově vzniklého Národního shromáždění. Stejně jako jiní se názorově neshodl s prvním

⁶⁵ KHIDER, T., Mohamed Khider, le parcours d'un nationaliste algérien assassiné. Le Matin DZ [online].

⁶⁶ KHIDER, T., Mohamed Khider, le parcours d'un nationaliste algérien assassiné. Le Matin DZ [online].

⁶⁷ Rok narození se v různých pramenech liší. Uvádí se rok 1926, 1924, ale i 1921.

⁶⁸ FAVROD, C. H., Le F.L.N. et L'Algérie, s. 153.

prezidentem Ben Bellou. Založil tak v roce 1963 opoziční stranu Fronta socialistických sil (FFS, Front des forces socialistes).⁶⁹ Centrem odporu proti vládě se stala Kabýlie. Díky činnosti ve své straně Fronta socialistických sil byl v roce 1964 znovu zatčen a odsouzen k trestu smrti, ale trest mu byl odpuštěn. Ještě před svým zatčením napsal Hocine Aït Ahmed šifrovaný dopis Mohamedu Boudiafu: „Napsal jsem ti několik slov, abych tě požádal o odložení jakýchkoliv podnětů, které by svou povahou zvýšily podezření a o zastavení následků přeskupení všech bezpečnostních sil v zemi.“⁷⁰ Tím bylo s největší pravděpodobností myšleno zastavení potlačování činnosti strany FFS v Kabýlii a stíhání jeho osoby. V dubnu 1966 uprchl do exilu do švýcarského Lausanne, kde žil až do roku 1989. V lednu 1995 se stal signatářem smlouvy ze Sant Egidio v Římě za stranu FFS, která požadovala ukončení občanské války v Alžírsku. Za stranu FLN ji podepsal Abdelhamid Mehri.⁷¹ Díky státní krizi a po přijetí pluralitního systému stran byla Fronta socialistických sil uznána za legální. V dubnu 1999 kandidoval na prezidenta spolu s dalšími pěti kandidáty. Nicméně odstoupil od kandidatury po ohlášení volebního podvodu ve prospěch Abdelazíze Boutefliky, který je ještě dnes prezidentem republiky. Po kandidatuře pokračoval v činnosti ve své straně. Na přelomu roku 2012 a 2013 Hocine Aït Ahmed oficiálně prohlásil, že se vzdává předsednictví ve své straně FFS.⁷² Hocine Aït Ahmed je jediný ze skupiny devíti historických vůdců Revolučního výboru pro jednotu a akci (CRUA), který je ještě stále naživu.⁷³

⁶⁹ Více informací lze nalézt na oficiálních webových stránkách strany: www.ffi-dz.net

⁷⁰ Lettre de Hocine Aït Ahmed à Mohamed Boudiaf (Octobre 1964). FFS [online].

⁷¹ Plný text smlouvy je zveřejněn zde: <http://www.ffi-dz.net/?p=505>

⁷² ARBANI, M., Le FFS survivra-t-il à la décision de Hocine Aït Ahmed de tirer sa révérence. Algérie 1 [online].

⁷³ Algérie: l'opposant historique Aït Ahmed annonce son retrait en 2013. Jeune Afrique [online].

Spory mezi Centralisty a Messalisty stále pokračovaly. Ve dnech 13. až 15. července 1954 svolalo vedení Hnutí za vítězství demokratických svobod (MTLD) kongres v Hornu, Belgii. Messali Hadždž zde vystoupil jako kritik období krize, do které se Hnutí právě dostalo. Vyzdvihoval nutnost více informovat média jak domácí, tak hlavně zahraniční, o situaci v Alžírsku, o událostech, které proběhly. Prohlašoval: „A deset let aktivity, zkušeností, velkých chyb, vnitřních bojů, proběhly v tichosti. To je závažný prohřešek vůči povinnostem. Je to možné považovat za jeden z možných aspektů zrodu krize.“⁷⁴ Tento kongres dal základ vzniku Alžírského národního hnutí (MNA, Mouvement national algérien) na přelomu roku 1954 a 1955, opoziční politické straně vůči Frontě národního osvobození (FLN, Front de libération national). Jako reakci na Messalioho kongres v belgickém Hornu uspořádal Ústřední výbor ve dnech 13. až 16. srpna 1954 vlastní kongres v hlavním městě Alžíru.

Naproti tomu Revoluční výbor pro jednotu a akci se zdržel konfliktu mezi Centralisty a Messalisty, i přes očividné sympatie k MTLD. Revoluční výbor jmenoval dne 24. června 1954 na své schůzi v Clos Salembier (El Madania) okruh dvaceti dvou mužů ze svých řad, aby zorganizoval ozbrojený boj. Toto uskupení se nazývalo „Skupina 22“ a vedení se ujal Mustafa ben Boulaïd.⁷⁵ Členy se postupně stali: Mokhtar Badji, Athmane Belouizdad, Mustafa ben Boulaïd, Ramdane Benabdelmalek, Amar Benaouda, Larbi ben M'Hidi, Lakhdar ben Tobbal, Rabah Bitat, Zoubir Bouadjadj, Said Bouali, Ahmed Bouchaib, Mohamed Boudiaf, Abdelhafid Boussouf, Elias Derriche, Mourad Didouche, Abdesslam Habachi, Abdelkader Lamoudi, Mohamed Mechaty, Rachid Mellah, Mohamed Merzougui, Boudjema Soudani a Youcef Zighoud. Jejich asi největším organizačním úspěchem bylo rozdělení území na jednotlivé zóny, wilájaty, se jmenovaným vedením. V září 1954 Mohamed

⁷⁴ HARBI, M., *Aux origines du FLN: Le populisme révolutionnaire en Algérie*, s. 219.

⁷⁵ CHIH, A., *Il fut membre du „groupes des 22“: Mechaty revisite les origines de la guerre de Libération*. Liberté [online].

Boudiaf vytvořil finální podobu wilájatů a rozdělil vedení členům CRUA, pozdějším členům FLN. Alžírsko bylo tímto systémem rozděleno na šest provincií: oblast Aurès a Nementchas v čele s Mustafou ben Boulaïdem, Severokonstantinská (Nord-Constantinois) oblast s Rabahem Bitatem, Kabýlie s Belkacem Krimem, oblast okolí Alžíru (Algérois) s vedoucím Mouradem Didouchem, oblast Oranu (Oranie) s Larbim ben M'Hidim a poslední wilájat Jih (Sud) bez jmenovaného vedení, který obsahoval Saharu. Každá oblast se pak ještě dělila na zóny, regiony a sektory.⁷⁶

Wilájat I se dále dělil na zónu I Batna, zónu II Khenchela, zónu III Biskra – jižní území, zóna IV Konstantine jih a zóna VI Souk-Ahras. Provincii vedl zpočátku Mustafa ben Boulaïd, poté co byl uvězněn francouzskou armádou, ho zastoupil Bachir Chihani. Po popravě Chihaniho velel přechodně Laghrour Abbès. Ten však byl sesazen poté, co Mustafa ben Boulaïd uprchl z vězení. Dne 27. března 1956 byl však v horách Ben Boulaïd zavražděn a díky tomu se již nevrátil do čela wilájetu I. Následovalo období rychlého střídání vůdců: Mahmoud Cherif, Mohamed Lamouri, Si Hadž Salah Lakhdar. Si Tahar Sbiri vedl wilájat I po vyhlášení nezávislého Alžírska.⁷⁷

Wilájat II se skládal ze zóny I Constantine – západ, zóny II Constantine – Philippeville a zóny III Bône – Sedrata. Prvním vůdcem ve wilájatu II byl Mourad Didouche, který však zemřel o pár měsíců později v boji, v lednu 1955. Nahradil ho Youssef Zighout, i ten zemřel v boji. Poté se ve velení vystřídal Lakhdar ben Tobbal, Ali Kafi, Mustafa ben Aouda a Ibrahim Mahzoudi. Během nezávislosti vedl wilájat II Si Larbi.⁷⁸

Wilajet III obsahoval zónu I Ménerville – Les Issers, zónu II Tizi – Ouzou, zónu III Bougie a zónu IV Sétif. Prvním šéfem wilájatu III se stal Belkacem Krim, kterému asistoval Ouamrane jako vojenský zástupce a

⁷⁶ BERÁNEK, Z., Stručná historie států, s. 78.

⁷⁷ DUCHEMIN, J. C., Histoire du F.L.N. s. 97.

⁷⁸ DUCHEMIN, J. C., Histoire du F.L.N. s. 103.

Abane Ramdane jako politický zástupce. Po Belkacem Krimovi nastoupil Mohamed Saïd (přezdívaný Si Nacer), později vystřídán Amirouchem. Pouze na pár měsíců nastoupil na post velitele Wilájatu III Abderrahmane Mira. A od roku 1959 až 1962 velel provincii Mohand Ou el-Hadž.⁷⁹

Wilájat IV se skládal ze zóny I Aumale, zóny II Blida – Médéa a zóny III Orleánsville. Prvním velitelem se stal Rabah Bitat, ten velel od roku 1954 až do roku 1955, kdy byl uvězněn. Poté nastoupil Omar Ouamrane, který měl již předtím zkušenosti s funkcí vojenského zástupce pro Belkacema Krima ve Wilájatu III. Nicméně toho lákalo spíše dosáhnout vysokých postů v Tunisku, a proto ho zastoupil Dehiles Slimane (přezdívaný Si Sadek). V roce 1959 nastoupil do čela provincie Ahmed Bouguerra, přezdívaný Si M'Ahmed, který zemřel v boji v květnu 1959. Zastoupil ho Mohamed Zamoum ben Rabeh, přezdívaný Si Salah. Ten byl však uvězněn během zpáteční cesty z Francie, kde se účastnil konference v Melunu. Si Salaha nahradil Djilali Bouanama, zvaný Si Mohamed. Během doby, kdy byl Si Mohamed na pár dní zatčen, vedení přebírá Azzedine. Po něm nastoupil Si Tayeb, pravým jménem Omar Oussedik. Po vyhlášení nezávislosti byl v čele wilájatu IV Si Mokhtar.⁸⁰

Wilájat V se dále dělil na zónu I Tlemcen, zónu II Marnia, zónu III Oran Mers el-Kébir, zónu IV Inkermann, zónu V Oran jih, zónu VI Mascara, zónu VII Tiaret a zónu VIII Aflou. Historicky prvním vedoucím wilájatu V se stal Larbi ben M'Hidi. Po něm přejímá vedení roku 1957 jeho vlastní syn Abdelhafid Boussouf, přezdívaný Si Mabrouk. Po roce ho vystřídal Houari Boumédiène (vlastním jménem Mohammed Ben Brahim Boukharouba), přezdívaný Si Houari, budoucí prezident Alžírsko. Toho zastoupil Si Lofti, pravým jménem Benali Deghine Boudghane a následně

⁷⁹ DUCHEMIN, J. C., Histoire du F.L.N. s. 108.

⁸⁰ DUCHEMIN, J. C., Histoire du F.L.N. s. 112.

Slimane. V čele wilájatu V po vyhlášení nezávislosti byl Si Othmane, pravým jménem Benhaddou Bouhadjar.⁸¹

Wilájat VI měl zónu I Bou Saada, zónu II Reibell, zónu III Djelfa – Laghouat a zónu IV Aflou. Tento wilájat byl nejchudší ze všech šesti a také nejméně vyhledávaný veliteli. Nejdříve byla oblast spravována napůl wilájatem IV a wilájatem V. Prvním velitelem zvoleným na kongresu v Soummam v srpnu 1956 byl Ali Mellah. Vystřídal se zde dále například Ahmed ben Abderrezek, zvaný Si Haouès, Amirouche, Amor Driss a další. Tato oblast často čelila mocenským bojům mezi stranou FLN a MNA. Dle vývoje situace zde byli dosazeni velitelé buď z jedné, nebo druhé strany.⁸²

5 ARMÁDA NÁRODNÍHO OSVOBOZENÍ

O založení Armády národního osvobození (ALN, Armée de libération nationale) se rozhodlo dne 10. října 1954 na schůzi velitelů šesti wilájatů (jmenovitě Mustafa ben Boulaïd, Rabah Bitat, Belkacem Krim, Mourad Didouche a Larbi ben M'Hidi), které předsedal Mohamed Boudiaf. Schůze určila datum vzniku ALN na 1. listopadu 1954, v den, kdy se plánoval začátek osvobozenického boje. Tímto dnem se stala ALN ozbrojeným křídlem strany Fronta národního osvobození. Po této schůzi odjel Mohamed Boudiaf s falešným pasem na jméno Dridi přes Ženevu do Káhiry na jednání s Ahmedem ben Bellou, Hocinem Aït Ahmedem a Muhamadem Khiderem, kteří žili v Káhiře v exilu. Ti se následně také připojili.⁸³

⁸¹ DUCHEMIN, J. C., Histoire du F.L.N. s. 116.

⁸² DUCHEMIN, J. C., Histoire du F.L.N. s. 118.

⁸³ DUCHEMIN, J. C., Histoire du F.L.N. s. 41.

Největší oblasti odporu proti francouzské vládě hned po vypuknutí osvobozenického boje se nacházely v regionu Aurès a Kabýlii. Aurès měl na starosti Mustafa ben Boulaïd, wilájatu Kabýlie zas velel Belkacem Krim. Obě místa jsou hornaté oblasti s nepřístupným terénem, který vytváří přírodní úkryty pro vedení ozbrojené války proti nepříteli. ALN se ještě k tomu podařilo dostat většinu berberského obyvatelstva na svou stranu. Francouzská armáda byla ve značné nevýhodě hlavně v počátcích útoků, bojovala prakticky na nepřátelském území, v ne jednoduchém terénu, který znal nepřítel mnohem lépe. I přes to se pokusila o odvetnou akci v Aloés v lednu 1955. Avšak bez kýženého výsledku: „Brutální operace, během níž zahynuly desítky civilistů, se omezila pouze na větší města a na oblasti blízké hlavním dopravním tepnám. Struktura povstalecké armády byla ale zasažena jen nepatrně“.⁸⁴ Zásah francouzské armády neměl prakticky žádný dopad na činnost ALN, bohužel trpělo civilní obyvatelstvo. Byly zavedeny první koncentrační tábory a v případě podezření vlády se sem přesouvaly i celé vesnice. Nejen to přispělo k připojení nových členů do Armády národního osvobození. Na druhou stranu se v Alžírsku stále našli věrní služebníci kolónů.

ALN vedla několik významných bitev a provedla několik ozbrojených akcí. Jednou takovou významnou ozbrojenou akcí byla bitva u Djerfu blízko Tébessy, region Aurès, ve dnech 22. až 24. září 1955. Akci velel Dhoubbat, jeden z důstojníků. Střelci Armády národního osvobození byli rozmístěni na hřebenech hor. Byl dán signál prostřednictvím adhánu k započetí akce. Podařilo se zaskočit hned v prvopočátku francouzskou armádu projíždějící s konvojem kamionů. Počet mrtvých na obou stranách ve střetu byl takovýto: „Z doznání francouzského vyššího důstojníka bitva stála na straně koloniálních sil 374 mrtvých, z nichž mnoho jich bylo důstojníků a stovky zraněných. My

⁸⁴ BERÁNEK, Z., Stručná historie států: Alžírsko, s. 73.

jsme oplakávali 8 mrtvých a 21 zraněných v řadách ALN“.⁸⁵ V konečném součtu Francie utrpěla tvrdou porážku.⁸⁶

Další vítězství vybojovala Armáda národního osvobození v lesích Bouzegza, přibližně padesát kilometrů od metropole Alžír. Bitva začala v sobotu 3. srpna 1957 zlikvidováním jednotky nepřátelských legionářů členy ALN, celkem bylo padesát šest mrtvých na straně Francouzů. Hned poté, co byla těla nalezena, francouzští generálové zorganizovali protiútok. Jednalo se především o oblast tvořenou čtyřúhelníkem hornatých měst Palestro, Aumale, Médéa a Blida. Tentokrát byla jiná nepřátelská jednotka díky momentu překvapení znovu obklíčena a rozptýlila se na území. Výsledek střetu po několika dnech bojů byl následující: „Po posledních informacích, ke kterým jsme dospěli, se ztráty nepřátel vyšplhaly na 420 mrtvých a více než 500 zraněných, evakuovaných helikoptéry“.⁸⁷ Tato bitva se zapsala do historie alžírské revoluce jako jedna z nejúspěšnějších.

Další naplánovanou akcí Armády národního osvobození se stal útok na opevněné centrum Aïn Zana. Počátek akce se datoval na noc 11. listopadu 1957. Skupina, která byla vybrána pro útok na tábor Aïn Zana, se skládala z padesátky mužů pod vedením Belkacema Kríma. Na jednadvacátou hodinu byla naplánována střelba. Stanoviště obléhali vojáci ALN až do ranních hodin. Díky tomuto ozbrojenému útoku získala Armáda národního osvobození strategické místo a donutila francouzskou armádu se evakuovat.⁸⁸

⁸⁵ LE MINISTÈRE DE L'INFORMATION ET DE LA CULTURE, De l'ALN à l'ANP, s. 47.

⁸⁶ LE MINISTÈRE DE L'INFORMATION ET DE LA CULTURE, De l'ALN à l'ANP, s. 44.

⁸⁷ LE MINISTÈRE DE L'INFORMATION ET DE LA CULTURE, De l'ALN à l'ANP, s. 51.

⁸⁸ LE MINISTÈRE DE L'INFORMATION ET DE LA CULTURE, De l'ALN à l'ANP, s. 52.

6 VYTVOŘENÍ FRONTY NÁRODNÍHO OSVOBOZENÍ

Členové Revolučního výboru jednoty a akce stanovili počátek ozbrojeného osvobozeneckého povstání na den 1. listopadu 1954, kdy křesťané slaví svátek Všech svatých. Při této příležitosti vystoupilo šest historických vůdců budoucí Fronty národního osvobození (konkrétně Rabah Bitat, Mustafa ben Boulaïd, Mourad Didouche, Mohamed Boudiaf a Belkacem Krim) a zasadili se o její založení na schůzi v Káhiře. Jediným hlavním cílem a požadavkem Fronty se stalo ustanovení svobodného demokratického státu. Toho chtěla dosáhnout získáním co nejvíce aktivních členů a bojovníků na svou stranu. Největší úspěchy v počátcích osvobozeneckého boje hlásily oblasti Kabýlie a Aurès. Byla provedena řada útoků na policejní stanice, autobusové zastávky, vybuchlo několik bomb na veřejných místech, v továrnách kolónů. Padlo i několik Alžířanů věrných francouzské vládě. Nejvíce známým se stal incident, který se přihodil brzy ráno právě v hornaté oblasti Aurès, v soutěsce Tighanimine. Na tomto strategickém místě byl přepaden členy ALN linkový autobus jedoucí na trase Biskra – Arris. Výsledkem byli tři mrtví: „Jeden z cestujících, domorodý úředník z oblasti Hadj Sadoq a zároveň bývalý důstojník francouzské armády, se pokusil bránit. V následné přestřelce byl zabit a spolu s ním i učitel Guy Monnerot s manželkou“.⁸⁹

Při těchto akcích byl na místě zanechán text již nové organizace, která vznikla na schůzi v Káhiře, a kterou doposud nikdo neznal. Text obsahoval „Prohlášení ze dne prvního listopadu 1954“ a pod ním byla podepsána Fronta národního osvobození. Toto jsou body programu uvedené v Prohlášení FLN:

Dosažení nezávislosti skrz:

- 1) obnovu Alžírského lidového a demokratického suverénního státu na základě islámských principů

⁸⁹ BERÁNEK, Z., Stručná historie států: Alžírsko, s. 71.

- 2) respektování všech základních svobod bez rozlišování rasy nebo konfese

Vnitřní cíle strany FLN:

- 1) ozdravení politiky prostřednictvím navrácení věrohodnosti revolučního hnutí a odstranění korupce
- 2) shromáždění a organizace celého alžírského lidu k likvidaci koloniálního systému

Vnější cíle Fronty národního osvobození:

- 1) internacionalizace alžírského problému
- 2) vytvoření Severoafrické unie postavené na myšlenkách panarabismu
- 3) uznání alžírského národa dle stanov Charty Spojených národů

Prostředky boje skrz:

- 1) přihlášení se k alžírské národnosti díky oficiální deklaraci, která odstraní jakékoliv edikty, dekrety a zákony dělající z Alžírka francouzskou půdu a popírající historii, jazyk, náboženství a tradice alžírského národa
- 2) započetí dialogu prostřednictvím mluvčího o suverenitě alžírského nedělitelného státu
- 3) vytvoření prostředí víry v osvobození pro všechny vězněné politiky a zatčení všech stíhaných za činnost proti vojenským silám (myšleno proti Armádě národního osvobození)

Na oplátku:

- 1) poctivě nabyté francouzské kulturní a ekonomické zájmy budou respektovány

- 2) všichni Francouzi, kteří si budou přát zůstat v Alžírsku, budou mít na výběr mezi ponecháním si vlastního občanství (tím pádem budou chápáni ze zákona jako cizinci) nebo zvolením alžírského občanství
- 3) vazby mezi Francií a Alžírskem budou stanoveny a stanou se předmětem dohody mezi těmito dvěma mocnostmi na základě rovnosti a respektu každé z nich⁹⁰

Dle Quandtova výzkumu zabývajícím se vedením strany Fronta národního osvobození během období alžírské revoluce, můžeme pozorovat jisté shodné vlastnosti. Vedení FLN se skládalo spíše než z politiků, z revolucionářů. Většina členů byli muži, kteří se zapojili do politiky ještě před významným rokem 1954. Vstup do politiky odstartovala právě nespokojenost se situací v zemi a také neúspěchy ve vyjednávání s francouzskou vládou o postupné autonomii země. Valná většina se aktivně podílela na činnosti Zvláštní organizace (OS) a Hnutí za vítězství demokratických svobod (MTLD). Podle Quandtova názoru také účast v těchto organizacích: „ ... nevytvářela silné touhy po modernitě a respektu k dodržování zákonů“.⁹¹ Kolonialismus členové FLN chápali jako osobní urážku, díky tomu považovali za svou povinnost bojovat proti koloniální vládě. Původem se jednalo o muže, kteří pocházeli povětšinou ze skromných podmínek, hlavně z menších měst a vesnic. Nicméně i ženy bojovaly se zbraněmi v národněosvobozenecké válce. Úměrně jejich zázemí získali také vzdělání, většina, ne však všichni, absolvovala lokální střední školu. Zázemí a vzdělání ovlivnilo i získání následného zaměstnání, jednalo se především o práci bez nutné praxe, s platem odpovídajícím nižší třídě. Mnoho z nich také absolvovalo povinnou vojenskou službu pro Francii během druhé světové války a účastnili se bojů v Evropě. Odtud také pocházely odborné znalosti o vedení boje,

⁹⁰ LE MINISTÈRE DE L'INFORMATION ET DE LA CULTURE, De l'ALN à l'ANP, s. 16.

⁹¹ HUTCHINSON, M. C., Revolutionary terrorism: The FLN in Algeria, 1954 – 1962, s. 7.

kteře byly následně využity ve prospěch Armády národního osvobození. Týkalo se to například Ahmeda ben Belly, Amara Ouamrana nebo Belkacema Krima. Přínosem účasti ve druhé světové válce se stalo také dobré poznání a přečtení nepřitele, možnost porovnání sil a možností ještě před vypuknutím národněosvobozeneckého boje. Výhodou pro vedení FLN bylo oslabení Francie po druhé světové válce a válce v Indočíně, jak již bylo zmíněno výše. Obecně se dá říci, že vůdci nově vzniklé Fronty národního osvobození měli velké mezery především v propagaci situace ve své zemi navenek a organizování, jak je vidět již v Prohlášení ze dne prvního listopadu 1954. Neshody mezi jednotlivými frakcemi pokračovaly do jisté míry i v nově založené straně. Vytváření koalic a různých menších názorových skupinek mezi jednotlivými vůdci vedlo k roztržkám a vyhroceným situacím. To lze sledovat i na častém střídání vedení v jednotlivých wilájatech.⁹²

Co se týče řízení samotné Fronty národního osvobození, to bylo organizováno zpočátku Revolučním výborem pro jednotu a akci (CRUA). Všeobecně lze řízení charakterizovat většinou jako lokální autonomní vládu, komplexní podzemní propojené sítě s kolegiálním rozhodováním. FLN převzala systém wilájatů, který zemi rozděloval na šest provincií. Vůdci jednotlivých wilájatů byli zároveň plukovníci v Armádě národního osvobození.⁹³

7 FLN BĚHEM OBDOBÍ VÁLKY ZA NEZÁVISLOST

Hned po vyhlášení války za nezávislost se francouzská armáda pokusila potlačit ozbrojené boje. Frontě národního osvobození se podařilo využít momentu překvapení. Na rozdíl od sousedního Tuniska

⁹² HUTCHINSON, M. C., *Revolutionary terrorism: The FLN in Algeria, 1954 – 1962*, s. 7.

⁹³ HUTCHINSON, M. C., *Revolutionary terrorism: The FLN in Algeria, 1954 – 1962*, s. 11.

nebo Maroka bylo do té doby Alžírsko považováno za jednu z mála oblastí, kde byl relativní klid. Dokazoval to i nízký počet francouzských vojáků nebo jen zběžná práce tajných služeb. To se ale po vyhlášení osvobozenického boje rychle změnilo: „Počáteční stav francouzské armády v Alžírsku rychle vzrostl z necelých 60 000 v roce 1954 na 400 000 v roce 1956, avšak ani to nebylo konečné číslo“.⁹⁴ Revoluční výbor pro jednotu a akci (CRUA) zůstal do zahájení naplánovaných akcí téměř neodhalen. Dne 5. listopadu 1954 se však francouzské armádě podařilo úspěšně rozpustit Hnutí za vítězství demokratických svobod (MTLD). Mnoho členů Hnutí bylo zatčeno a drženo ve vězení za účelem vyslyšení. Avšak ani členové MTLD neměli informace o rozpoutaném boji. Na konci roku 1954 se počet zatčených vyšplhal k dvěma tisícům. Neúspěšně se také Francouzi snažili rozpustit vznikající ozbrojené křídlo FLN, Armádu národního osvobození. To se jim však nepodařilo.⁹⁵

Francouzská vláda se naposledy pokusila uklidnit situaci prostřednictvím série reforem. Návrh byl podán tehdejšími ministrem financí François Mitterandem. Jednalo se o změny nejen v politické sféře, ale také ve školství nebo ekonomice. Jediný větší nesouhlas kolónů s reformami vyvolal návrh pozemkové reformy. Nicméně ještě než mohly být reformy prodiskutovány, staly se jisté události, které jakékoliv možné ústupky ze strany Francie vyloučily. Dne 20. srpna 1955 se uskutečnila série útoků známých pod názvem Masakry v provincii Constantinois nebo Masakry ve Philippeville. Přesně na ten samý den připadlo druhé výročí francouzského sesazení marockého sultána. Organizací tohoto ozbrojeného povstání byli pověřeni velitelé Armády národního osvobození Youssef Zighout a Lakhdar ben Tobbai. Akce se uskutečnila hlavně v oblasti vytýčené čtyřúhelníkem měst Constantine, Guelma, Philippeville (dnes Skidda) a Collo. Byla zaměřena jak proti všem civilním obyvatelům evropského původu, tak proti alžírským obyvatelům

⁹⁴ KUBEŠ, J., Alžírská demokratická a lidová republika, s. 82.

⁹⁵ BERÁNEK, Z., Stručná historie států: Alžírsko, s. 73.

pracujícím pro kolóny a těm, co nepodporovali ozbrojený boj za nezávislost. Výsledek na straně Fronty národního osvobození byl následující: „Za oběť jejích útoků padlo 71 Evropanů a 52 muslimů, včetně poslance Saïda Chérifa a Allaoua Abbase, vnuka šéfa UDMA.“⁹⁶ Následovala okamžitá reakce Francie: „Povstání bylo rychle potlačeno, francouzská armáda přitom zabila stovky osob, odhady FLN hovoří až o 12 000“.⁹⁷ I přes krvavé potlačení ozbrojeného povstání Francouzi, se dalo do budoucna očekávat posílení pozic Fronty národního osvobození. Jako reakce na proběhnuté události bylo ihned upuštěno od vyjednávání o reformách a vláda Francie se stále více opírala o vojenskou sílu. Také byl vyhlášen výjimečný stav. Vláda provedla i jistá opatření, zavedla Zvláštní administrativní oddíly (SAS, Les Sections administratives spécialisées). Oddíly SAS se staraly jak o rozvoj vzdělání, poskytování základní lékařské pomoci, tak i zlepšení situace na venkově. Část sekce Zvláštních administrativních oddílů měla na starosti také vojenskou ochranu oblasti. Jejich úkolem bylo znesnadňovat práci Fronty národního osvobození a případně likvidovat taková organizovaná ozbrojená povstání ze strany Armády národního osvobození, jako bylo třeba to v srpnu 1955.⁹⁸

Dne 20. srpna 1956 začal důležitý kongres v Soummamu, ve vesnicích Ighbane a Ifri ve společné obci Ouzellaguen a trval celé tři týdny. Úkolem kongresu byla transformace prakticky podzemní Fronty národního osvobození na důvěryhodnou organizaci, která bude navenek schopná jednotně komunikovat jak s Francií, tak případně s mezinárodními organizacemi, například s OSN. Také vznikla jakási zakládající listina moderního alžírského státu, která měla spíše psychologický význam pro bojovníky v národněosvobozeneckém boji, než že by fakticky stanovovala vznik státu. Vedení FLN již v žádném případě

⁹⁶ BERÁNEK, Z., Stručná historie států: Alžírsko, s. 74.

⁹⁷ BERÁNEK, Z., Stručná historie států: Alžírsko, s. 74.

⁹⁸ FREMEAUX, J., Les SAS (sections administratives spécialisées), s. 55-68.

nepočítalo s neúspěchem a tvrdě žádalo nezávislost na Francii. Většina členů Fronty národního osvobození i Armády národního osvobození se sjezdu účastnila, chyběli jen zástupci vedení Ahmedem ben Bellou pobývajícím v exilu v Káhiře. Vedení kongresu se ujal v tu dobu třicetišestiletý Ramdane Abane.⁹⁹ Zasadil se o prosazení dvou svých zásadních myšlenek na jednáních. Za prvé zodpovědnost za rozhodování o chodu strany měla být přesunuta z exilových vůdců v Káhiře na vůdce FLN působících v Alžírsku. Za druhé politické vedení mělo být od této chvíle nadřazeno nad vojenským. Zároveň se na kongresu rozhodlo o vzniku pětičlenného Výkonného a koordinačního výboru (CCE, Comité de coordination et d'exécution). Pětičlenný výbor tvořili Larbi ben M'Hidi, Belkacem Krim, Saad Dahlab a Ben Khedda v čele s Ramdanem Abanem. Ten podléhal zároveň Národní radě Alžírské revoluce (CNRA, Comité national de la révolution algérienne). Jmenovanými členy Rady se stali Hocine Aït Ahmed, Ramdane Abane, Ferhat Abbás, Mohamed Boudiaf, Mustafa ben Boulaïd, Benyoucef ben Khedda, Belkacem Krim, Ahmed ben Bella, Larbi ben M'Hidi, Rabah Bitat, Mohamed Khider, Mohamed Lamine Debaghine, Mokrane, Amar Ouamrane, Tawfik el Madani, M'hamed Yazid a Youcef Zighout. Zastupujícími členy byli Idir Aïssat, Lakhdar ben Tobbal, Abdelhafid Boussouf, Mohamed ben Yahia, Slimane Dhilles, Ahmed Francis, Saïd Mohamedi, Brahim Mezhoudi, Ali Mellah, Mouloud, Mourad, Ahmed Mahsas, Abdelhamid Mahri, Saïd, Saddek, Tayeb Thaalbi a Zoubir. Dohromady tvořilo Výkonný a koordinační výbor třicet čtyři členů.¹⁰⁰ Mimo to vznikla v metropoli Autonomní oblast města Alžír (ZAA, Zone Autonome d'Alger). Během kongresu byl vytvořen text, který je znám pod svým francouzským názvem „Plateforme de la Soummam“¹⁰¹. Text se věnoval několika

⁹⁹ Ramdane Abane bude zavražděn dne 24. prosince 1957 v Maroku v oblasti mezi městy Tétouan a Tanger, rok po konání kongresu v Soummam.

¹⁰⁰ FAVROD, H. C., *Le F.L.N. et l'Algérie*, s. 144.

¹⁰¹ Celý text je k nahlédnutí na zde:
<http://www.elmouradia.dz/francais/symbole/textes/soummam.htm>

zásadním bodům. Konkrétně to bylo hlavně zmapování tehdejší politické situace, obecné výhledy a směřování strany FLN do budoucnosti nebo také otázka získání prostředků pro ozbrojené akce a propagandu. V podstatě se členové kongresu věnovali dopodrobna podobným otázkám, jaká se vyskytla v obecné rovině v textu „Prohlášení ze dne prvního listopadu 1954“, publikovaného veřejnosti během vyhlášení osvobozeneckého boje. Část textu byla také věnována oslavě osvobozeneckého boje, ale hlavně vyzdvihovala úspěchy Armády národního osvobození: „Strana vyhrála kampaň za své vyhubení vedenou moderní silnou armádou, sloužící koloniálnímu režimu jednoho z největších států na světě. Přes přechodný nedostatek zbraní zorganizovala partyzánské boje, obléhání a sabotáže, které se teď rozšiřují na celé národní území“.¹⁰²

Událostí předcházející slavnou Bitvu o Alžír se stal únos exilových představitelů Fronty národního osvobození, Ahmeda ben Belly, Mohameda Boudiafa, Hocina Aït Ahmeda, Mohameda Khidera a Mustafy Lacherafa. Ti se sešli spolu se sultánem Muhammadem V. ve městě Rabat, v již nezávislém Maroku. V Tunisku se pak měli připojit k jednání s Habíbem Burgibou. Po sultánově odmítnutí letět společným letadlem s vůdci FLN, jim bylo poskytnuto letadlo typu DC-3 i s vlastním pilotem francouzského původu, plukovníkem Grelierem. Plánovalo se letět dne 22. října 1956 přes Palma de Mallorca tak, aby bylo možné se vyhnout přeletu přes francouzský vzdušný prostor. Nicméně francouzský pilot o letu informoval Ředitelství pro dozor nad územím (DST, Direction de la Surveillance du territoire), francouzskou tajnou službu.¹⁰³ Letadlo přistálo na požadavek DST na letišti v Alžíru, kde všech pět představitelů FLN bylo zatčeno. Tímto veškeré vedení FLN převzal Ramdane Abane spolu se spolupracovníky až do svého zavraždění dne 24. prosince 1957.

¹⁰² La Déclaration du Congrès de la Soummam (1956) [online].

¹⁰³ MANDRAUD, I., MARION, G., Mort de Ben Bella, héros de l'indépendance algérienne. Le Monde [online].

Otázkou je, zda toto zatčení nebylo zinscenováno dokonce samotným Ramdanem Abanem, který požadoval na Soummamském kongresu, aby měli rozhodující slovo vůdci FLN v Alžírsku a ne exiloví představitelé v Káhiře. Nebo jen šikovně neinformoval francouzskou tajnou službu DST. Zatčením představitelů z Egypta se posunul Ramdane Abane do samotného čela vedení FLN.

Zatčení exilových vůdců FLN a přesun moci do rukou Výkonného a koordinačního výboru (CCE, Comité de coordination et d'exécution) v čele s Ramdanem Abanem způsobilo zvýšenou aktivitu Armády národního osvobození. Jednalo se především o Autonomní oblast města Alžíru (ZAA, Zone autonome d'Alger). Situace se díky stále častějším střetům původních obyvatel s kolóny zhoršovala. Jako reakce na stále častější atentáty ALN vytvořili někteří nespokojení Evropané militantní skupiny jako například Organizace odporu francouzského Alžírska (ORAF, Organisation de résistance d'Algérie française) v čele s Reném Kovacsem. Jedním z členů ORAF byl třeba také André Achiary, bývalý komisař tajných služeb DST a podprefekt ve městě Guelma. Právě tato organizace měla na svědomí dne 10. srpna 1956 sérii výbuchů obytných domů v historické čtvrti Alžíru, v Kasbě. Větší odvetnou akci provedly dne 30. září 1956 tři nenápadné dívky, Samia Lakhdari, Zohra Drif a Djamila Bouhired. Ty prošly bez problému zátarasy a nastražily v centru Alžíru tři bomby. Zohra Drif položila bombu na terase mléčného baru, zaplatila útratu a odešla. Samia Lakhdari nastražila bombu v kafetérii v ulici Michelet. Třetí bombu měla na starost Djamila Bouhired. Cílem byla kancelář agentury Air France, naproti hale s nábytkem Maurétania. Ta bohužel nevybuchla. Útoky roztočily spirálu násilí na obou stranách. Na oplátku unesli francouzští extrémisté Mustafu Chaoucha, trafikanta v Rue d'Isly. Byl vyslýchán a mučen topením s následkem smrti.¹⁰⁴

¹⁰⁴ BOUBEKEUR, A. B., Les héroïnes de la bataille d'Alger vengent les victimes algérienne. Le Matin DZ [online]

Díky zvyšujícím se útokům generální guvernér Alžírsko Robert Lacoste¹⁰⁵ spolu s velitelem ozbrojených sil Raoulem Salanem¹⁰⁶ zorganizovali rozsáhlou policejní akci, která trvala od sedmého ledna 1957 až do jednadvacátého července 1957. Tato akce vešla do historie pod názvem Bitva o Alžír. Tímto úkolem pověřili desátou výsadkovou divizi pod vedením generála Jacquese Massu. Situaci nezmírnil ani ústupek v podobě směšné vyhlášky platné od půlnoci prvního ledna 1957. Ta pozastavovala placení výrobní daně vztahující se na kuskus.¹⁰⁷ Od ledna probíhala hromadná zatýkání, vyslýchání a brutální mučení. Především generála Massu pronásledovala v Alžírsku nelichotivá minulost prakticky až do jeho smrti. Až v roce 1971, kdy publikoval první díl svých pamětí, se přiznal ke svým činům a také: „... přijal zodpovědnost za praktiky, tvrdíce však, že to byla jediná cesta, jak mohl získat hlubší informace o plánech teroristů, které by zabránily úmrtí nevinných lidí.“¹⁰⁸ Nicméně tvrdé praktiky se vyplatily a Massu postupně zmapoval síť Armády národního osvobození. Tehdejší vůdci Fronty národního osvobození Ramdane Abane, Belkacem Krim, Larbi ben M'Hidi, Benyoucef ben Khedda a Yacef Saadi spolu se svým zástupcem Alim La Pointem zorganizovali osmidenní generální stávkou. Její počátek byl stanoven na den 28. ledna 1957. I přes krvavé potlačení francouzskou armádou stávkou posloužila k mezinárodní propagaci situace v Alžírsku.

¹⁰⁵ Robert Lacoste se narodil v roce 1929 v Azerat, Dordogne. Angažuje se v Alžírsku dne 9. února 1956 jako nástupce na ministerský post za Jacquese Soustella. Dne 15. února 1956 se stal generálním guvernérem Alžírsko. Byl držitelem Válečného kříže. Zemřel v roce 1989.

¹⁰⁶ Raoul Salan byl jmenován velitelem ozbrojených sil v Alžírsku dne 12. listopadu 1956. Pouze na krátkou dobu ho zastupoval generál Lorillot z důvodu každodenních pokusů o spáchání atentátu na jeho osobu ze strany FLN.

¹⁰⁷ SAADI, Y., *Récits de la Bataille d'Alger: Le complot du général Faure*. El Moudjahid [online].

¹⁰⁸ JOHNSON, D., *General Jacques Massu: French soldier controversial for his use of torture in the battle of Algiers*. The Guardian [online].

Díky impulzu ze strany Fronty národního osvobození začala jednat Organizace spojených národů o Alžírské otázce na 654. valném shromáždění konaném 15. února 1957. FLN i CCE se delší dobu dařilo skrývat a dále provádět atentáty na Evropany, přesto velkou část svých členů přesunula mimo Autonomní oblast města Alžír (ZAA, Zone autonome d'Alger). Bohužel byl během akce Larbi ben M'Hidi odhalen policií, vyslýchán a poté, co odmítal vypovídat, zavražděn oběšením. Yacef Saadi byl zatčen dne 24. září. Ali La Pointe spáchal raději sám sebevraždu pár dní po chycení Saadiho, než aby se nechal zatknout policií. Výsledkem Bitvy o Alžír byla těžká porážka pro stranu FLN a znamenalo to nutnost přesunout vedení do exilu, konkrétně do Tuniska. Belkacem Krim přebíral postupně vedení nad stranou a později byl na jeho příkaz Ramdane Abane v Maroku zavražděn. I tak to nebylo konečné vítězství francouzské vlády. Už během Bitvy o Alžír vycházely najevo nečisté praktiky Jacquese Massi. U části kolónů jeho kruté praktiky vyvolaly odpor a žádali ukončení předem prohraných bojů. Naopak někteří Evropané byli nadšeni převahou francouzské armády. Alžírskou metropoli měli Francouzi znovu plně pod kontrolou.¹⁰⁹ Události z ledna až července 1957 zfilmoval italský režisér Gillo Pontecorvo roku 1966 pod stejnojmenným názvem *La Bataille d'Alger*. Nemůžeme si však myslet, že společnost byla striktně rozdělena na původní obyvatelstvo a Evropany. Například francouzský profesor filozofie Francis Jeanson vytvořil síť aktivních lidí, kteří pomáhali Frontě národního osvobození s transportem zbraní, peněz nebo v nejnútnejším případě i ohrožených osob. Za tuto činnost byl dokonce odsouzen a následně amnestován. Zemřel v roce 2009 ve svých 87 letech.¹¹⁰

Po vyhrané Bitvě o Alžír se paradoxně situace pro Francii výrazně zhoršila. Podpora z řad Evropanů významně klesala. Ekonomická situace Francie nebyla o moc lepší. Zvyšující se náklady na vedení války jen

¹⁰⁹ BERÁNEK, Z., *Stručná historie států: Alžírsko*, s. 82.

¹¹⁰ Francis Jeanson, politically active French philosopher, dies at 87. *France 24* [online].

prohlubovaly inflaci. Mnoho mužů rukovalo do války jen s velkou nevolí a začaly se objevovat dokonce demonstrace proti vedení války. Ekonomická krize se odrazila i v politické sféře. Neúspěchy zaznamenala roku 1957 socialistická vláda Guye Molleta. Následoval pád vlády Maurice Bourges-Manouryho. Poté sestavil svůj kabinet Félix Gaillard.¹¹¹ Ten se však ocitl v nezáviděníhodné situaci, když se po událostech v Sakiet Sidi Youssef v Tunisku odvolal Habíb Burgiba k OSN (více o této události níže). Okamžitě reagovala Velká Británie a Spojené státy americké, dlouhodobí spojenci Francie. Nabízeli finanční pomoc zadlužené Francii podmíněnou vyjednáváním s Tuniskem a uklidněním situace. To si však hned francouzská opozice vyložila jako ústupky v otázce války v Alžírsku. Díky tlakům uvnitř země vláda Félix Gaillarda padla. Jako poslední dostal za úkol sestavit vládu, mezi kolóny ne příliš populární, Pierre Pflimlin. V tuto dobu se zrodil plán mezi kolóny a francouzskou armádou na znovuosazení Charlese de Gaulla. Sám De Gaulle však stál opodál a vyčkával, jak se pro něj situace vyvine. Hlavními aktéry puče, pokud to lze tak nazvat, byli Jacques Soustelle, tehdejší generální guvernér Alžírsko, a Michel Debré, který se stal v roce 1959 předsedou vlády již V. Francouzské republiky. Na den 13. května 1958 naplánovali rozpoutání nepokojů v hlavním městě Alžíru. Masa demonstrantů vedená například Josephem Oritzem, Jacquem Chaban-Delmasou nebo Pierrem Lagailardem mířila k sídlu guvernéra. To bylo vypleněno a obsazeno. Druhý den se objevil Lagailarde spolu s Massou na balkóně budovy sídla guvernéra a Massu prohlásil: „Já, generál Massu, jsem právě ustavil Výbor pro veřejné blaho, aby mohla vzniknout nová vláda pod vedením generála De Gaulla.“¹¹² Povstalecké nálady se přenesly i do Paříže, tam demonstrovala levice a gaullisté za dosazení De Gaulla. Teprve dne 1. června 1958 se stal Charles de Gaulle předsedou vlády, prezidentem ještě stále zůstal René Coty, ale ne nadlouho. De Gaullovým nejslavnějším a nic neříkajícím výrokem jen

¹¹¹ BERÁNEK, Z., Stručná historie států: Alžírsko, s. 86.

¹¹² FERRO, M., Dějiny států: Francie, s. 350.

několik dní po jmenování do funkce během návštěvy v Alžíru, se stal tento: „Pochopil jsem Vás!“¹¹³ Těžko říci, jestli v tu dobu ještě věřil v záchranu francouzského Alžírka. Provedl však rozsáhlé reformy, které například poprvé v historii země dávaly Alžírčanům rovnoprávné hlasovací právo podobně jako kolónům. Dne 8. ledna 1959 pak zvolili De Gaulla prezidentem páté Francouzské republiky.¹¹⁴

Přestože Fronta národního osvobození utrpěla porážku v Bitvě o Alžír, dosáhla dílčího úspěchu v podobě internacionalizace alžírské otázky, jak na půdě OSN, tak v mezinárodním tisku. Vynucené stažení za hranice vlastní země a vytvoření exilového vedení v Tunisku přineslo své klady i zápory. Kladnou stránkou se zajisté stalo bezpečné zázemí pro vytvoření vojenských táborů, kde by se v klidu cvičili vojáci Armády národního osvobození. Tunisko po dosažení nezávislosti roku 1956 spolu s Habíbem Burghibou v čele sympatizovalo s činností Fronty národního osvobození a její Armádou. Díky tomu FLN získala potřebné zázemí blízko alžírských hranic. Zápornou stranou věci se stalo především zásobování. Posílení vojenské obrany hranic s Tuniskem a Marokem se stalo prvním krokem, který francouzská armáda podnikla. Pro FLN nebylo vůbec jednoduché transportovat zbraně, zásoby potravin a bojovníky přes hranice bez povšimnutí. Pobýváním na území Tuniska se FLN také částečně dostávala mimo dosah aktuálního dění. Jednou z důležitých zkoušek pro Armádu národního osvobození se stala tzv. Bitva na hranicích (La bataille des Frontières). Ta probíhala od 21. ledna až do 28. května 1958 na hranicích Tuniska a Alžírka, v menší míře na hranicích s Marokem, mezi ALN a francouzskou armádou s početní převahou. Asi nejznámějším konfliktem Bitvy na hranicích se stalo bombardování výcvikového tábora Armády národního osvobození v Sakiet Sidi Youssef francouzskou armádou dne 8. února 1958. Zasažena byla i stejnojmenná vesnice s civilisty, mezi nimi i ženy s dětmi. Vše proběhlo za osobní

¹¹³ BERÁNEK, Z., Stručná historie státu: Alžírsko, s. 88.

¹¹⁴ FERRO, M., Dějiny státu: Francie, s. 348.

přítomnosti členů Mezinárodního červeného kříže. L. Guillaume, švýcarský Chargé d'affaires, informoval vládu v Bernu dne 22. února 1958, že nebyly stále podniknuty diplomatické kroky ze strany Francie pro uklidnění situace. V dopise bylo také hovořeno o možné reakci Spojených států amerických na tuto událost: „Incident ze Sakiet se stane novým výchozím bodem politiky, která bez pochyb přivede Státní oddělení (State Department) k podpoře alžírského požadavku na plnou suverenitu země.“¹¹⁵ Další střet Armády národního osvobození s francouzskou armádou proběhl od 28. dubna do 3. května 1958 v bitvě u Souk Ahras. Toto strategické místo leželo v Alžírsku v sousedství Tuniska těsně na hranici jak Mauricovy linie, tak Challeho linie. Snahy ALN o přechod těchto vojenských linií byly celkem časté, nicméně většinou nekončily úspěchem. Stávalo se tak z důvodu nutnosti doplnění zásob nebo přesunu vojáků do bezpečí. Výsledkem krvavé bitvy u Souk Ahras bylo 639 mrtvých bojovníků ALN a přibližně 300 mrtvých vojáků francouzské armády a 700 mužů zraněných.¹¹⁶ I přes všechny provedené reformy a uvolnění režimu ze strany Charlese de Gaulla byla alžírská společnost připravena bojovat o nezávislost až do úplného konce. V souvislosti se vznikem páté Francouzské republiky a nástupem De Gaulle na prezidentský post se uspořádalo referendum, kde mělo i alžírské obyvatelstvo hlasovat o podobě nové francouzské ústavy. Představitelé Fronty národního osvobození se rozhodli tuto skutečnost naprosto bojkotovat. Dne 19. září 1958 proto vyhlásili v Tunisu Dočasnou vládu Alžírské republiky (GPRA, Gouvernement provisoire de la République algérienne). Do čela provizorní vlády se postavil známý Ferhat Abbas. Se vznikem Dočasné vlády Alžírské republiky v Tunisku byl zrušen Koordinační a výkonný výbor (CCE, Comité de coordination et d'exécution), v jehož čele doposud stál Ramdane Abane. GPRA

¹¹⁵ Incident de Sakiet-Sidi-Youssef du 8.2.1958. Diplomatiscche Dokumente der Schweiz [online].

¹¹⁶ La Bataille de Souk Ahras: un autre tribut sanglant à la liberté. Algérie 1 [online].

samozřejmě výsledek referenda bojkotovala a obvinila francouzskou vládu, že výsledky zmanipulovala.¹¹⁷

Fronta národního osvobození se nevěnovala jen tomu, jak dosáhnout v co nejkratším čase nezávislosti. Během volna si členové FLN našli čas také na zábavu. Dne 13. dubna 1958 bylo založeno fotbalové družstvo FLN, které existovalo až do nezávislosti roku 1962. Po tomto roce se družstvo Fronty národního osvobození transformovalo do národního alžírského týmu. Podíl na vzniku družstva měl do jisté míry jeden z členů FLN, Mohamed Boumezrag, který se vrátil roku 1957 z v pořadí šestého Světového festivalu mládeže konaném v Moskvě. Díky svým kontaktům byl schopný vybrat deset nejlepších hráčů a poslat je kvůli trénování za hranice do Tuniska. Hráči museli překonat mnohé překážky, nejen podniknout nebezpečný přechod hranic. Na protest Francouzské fotbalové federace bylo prohlášeno, že jakýkoliv alžírský tým bude vyloučen z účasti na Světovém poháru. Podobně francouzská vláda hlídala hranice a účelově zatýkala členy týmu. V dubnu 1958 povolal Mohamed Boumezrag dvanáct hráčů z různých klubů, aby dorazili do Tuniska, kde sídlila Dočasná vláda Alžírské republiky (GPRA, Gouvernement provisoire de la République algérienne), a kde se měli hráči představit a sehrát se. Setkání se samotným Mohamedem Boumezragem bylo naplánováno v Římě. Jedna část hráčů (tzv. severní skupina) se nacházela u švýcarských hranic. Byli to Abdelhamid Kermali, Mokhtar Arribi, Abdelhamid Bouchouk, Rachid Mekhloufi a Said Brahimí. Jižní skupina čekala na francouzsko-italských hranicích. K ní se připojili Abderrahman Boubekour, Mustafa Zitouni, Abdelaziz Bentifour, Kaddour Bekhloufi a Amar Rouad. Všichni pak měli překročit hranice, aby se bezpečně setkali s Boumezragem. Jaké bylo překvapení, když se pár týdnů před Světovým pohárem ve Švédsku nedostavili hráči do svých domovských, povětšinou francouzských, klubů. Jejich první oficiální společný zápas se konal proti tuniskému národnímu týmu s výsledkem

¹¹⁷ BERÁNEK, Z., Stručná historie států: Alžírsko, s. 89.

8:0 pro Alžírany. Jen pro zajímavost se již národní tým Alžírska krátce po nezávislosti utkal v přátelském zápase také s Československem. Celkem odehrál tým Fronty národního osvobození 23 zápasů, z toho 19 zápasů vyhrál a dva skončily remízou.¹¹⁸

Ke konci roku 1958 docházely síly oběma stranám, jak Frontě národního osvobození a Armádě národního osvobození, tak francouzské armádě. Po postavení obranných linií Francouzi, se významně omezila činnost Armády národního osvobození. Přejít přes hranice nebyl již zdaleka tak snadný a francouzská armáda stále posilovala počty svých vojáků i z řad původního obyvatelstva. Přece jen plat profesionálního vojáka byl nemalý, ale mnozí pocházeli také z řad bývalých zajatců. První linie se začala formovat ke konci roku 1957, nazývala se Moricova linie podle tehdejšího ministra obrany André Morice. Charles de Gaulle, po nástupu na prezidentský post, jmenoval vrchním velitelem ozbrojených sil v Alžírsku generála Maurice Challeho. Také on vytvořil svou vlastní obrannou linii, nazvanou po něm, Challeho linie. Obě tyto linie, až na malé odchylky, procházely stejnými oblastmi a oddělovaly území Alžírska od Tuniska a Maroka. I přes zpomalení a uklidnění bojů, které už neměly tak dramatický průběh jako na počátku války za nezávislost, útoky ze strany Armády národního osvobození na evropské obyvatelstvo pokračovaly: „V červnu 1960 vybuchl granát na evropské svatební hostině v Oranu, který zranil 43 lidí. V srpnu uniformovaný člen ALN vystřelil na dav evropských civilistů na pláži Chinoua, blízko Alžíru, zabil 12 osob a 7 jich vážně zranil. V září explodoval autobus v centru Alžíru. V říjnu byl zavražděn ředitel Echo d'Alger. V listopadu ve městě Boufarik explodovaly bomby v tanečním sále a také v blízké lékárně, kam si viníci zašli pro léky, 7 Evropanů bylo zabito a 56 zraněno.“¹¹⁹ Již v září roku 1959 De Gaulle nabídl původním obyvatelům právo na sebeurčení

¹¹⁸ MUBARAK, H., Algeria – Equipe FLN: History and matches. RSSSF [online].

¹¹⁹ HUTCHINSON, M. C., Revolutionary terrorism: The FLN in Algeria, 1954-1962, s. 70.

národa. Zároveň však odmítl veškerá oficiální jednání s Frontou národního osvobození. Tento krok nijak neuklidnil alžírský lid, a ani kolóni nebyli tímto krokem nadšeni, hlavně samotní vojáci, kteří se báli, že Charles de Gaulle Alžíránům ustupuje. Nato také ze strany Fronty národního osvobození rostl počet útoků na evropskou část populace. Nepokoje evropského obyvatelstva vyvrcholily během Týdne barikád, konané v hlavním městě Alžíru a trvající od 24. ledna do 2. února 1960. Hlavními aktéry nepokojů byli Joseph Ortiz, Robert Martel a Pierre Lagaille. Během tohoto času generál Massu objížděl zemi a snažil se uklidnit situaci mezi francouzskou armádou. Přes všechny tyto události během roku 1960 započala pozvolně jednání o nezávislosti Alžírsku. Přispěla k tomu i krize a čistky uvnitř FLN a špatné vedení ALN Houari Boumédiennem. Skupina vůdců čtvrtého wilájatu (Algerois) se sešla bez souhlasu nebo dohody s Dočasnou vládou Alžírské republiky (GPRA, Gouvernement provisoire de la République algérienne) dne 10. června 1960 v Elysejském paláci s Charlesem de Gaullem. Prezidentu De Gaullovi však nestačilo uzavřít separátní dohodu pouze s úzkou skupinou vůdců. Proto jednání rychle ukončil a navázal kontakt s GPRA. S prozatímní vládou se De Gaulle setkal ve dnech 25. až 29. června 1960 v Melunu, malém městečku nacházejícím se ve Francii na řece Seině. Ani tato jednání však zatím nevedla k oboustranné dohodě účastníků. I přes všechny protesty ze strany kolónů dne 8. ledna 1961 uspořádal Charles de Gaulle referendum o sebeurčení Alžírsku – výsledek byl 75,2% kladných hlasů.¹²⁰ Tento krok vyvolal velký odpor ve vojenských kruzích a došlo to tak daleko, že některé osoby popíraly autoritu hlavy státu. Francouzská armáda se snažila převzít moc v Alžírsku: „Dne 22. dubna 1961 se chopili moci pod vedením generála Salana v Alžíru Jouhaud, Challe a Zeller.¹²¹ Pokus o puč však Charlese de Gaulla neodstrašil a již po čtyřech dnech tuto činnost rázně ukončil. Politické

¹²⁰ Le référendum du 8 janvier 1961 sur l'autodétermination de l'Algérie. Fondation Charles de Gaulle [online].

¹²¹ De Gaulle and Algeria. Fondation Charles de Gaulle [online].

kroky Charlese de Gaulla v Alžírsku a jeho vyjednávání s Frontou národního osvobození velice špatně snášela evropská část populace. Situace došla tak daleko, že část kolónů a francouzské armády založila Organizaci tajné armády (OAS, Organisation Armée secrète). Jejich hlavní činností bylo pořádání ozbrojených útoků na muslimskou část obyvatelstva a Evropany, kteří se již v Alžírsku natrvalo usadili. Šířili paniku a strach, zapalovali ropné rafinérie nebo také například zdemolovali knihovnu univerzity v Alžíru. Měli na svědomí několik pokusů o atentát na prezidenta De Gaulla. Jejich činnost se neomezovala jen na francouzské Alžírsko, pokračovali i po vyhlášení nezávislosti země a jen vyostřili situaci v zemi.¹²²

8 NEZÁVISLOST ALŽÍRSKA A BOJ O MOC

Mezitím jednání o nezávislosti země začínala mít konkrétní podobu. Hlavními body jednání se stala tři témata: území Sahary, práva a povinnosti evropské menšiny na území Alžírsko a přítomnost francouzských vojenských základen. Zlepšení vztahů dokonce vedlo k propuštění vězněného Ahmeda ben Belly a Mohameda Boudiafa. Ti byli vězněni už od roku 1956. Průlomem v jednáních se stala série schůzek v únoru 1962 v horské chatě Yeti, nacházející se v lyžařském středisku Les Grandes Rousses ve francouzských Alpách. Toto konkrétní místo bylo vybráno právě kvůli strachu před odhalením ze strany jednotek Organizace tajné armády. Ale pro alžírskou delegaci to znamenalo podnikat každý den zdlouhavou cestu ze Švýcarska právě v době, kdy probíhal ramadán. Možná právě kvůli velké únavě z celého procesu vyjednávání a překážky v podobě překonávání dlouhých tras na horskou chatu, přispělo ke vzájemné dohodě obou stran. Je dobré zmínit, že jednání za alžírskou stranu vedl Belkacem Krim. Datum závěrečných jednání se stanovil na den 7. března 1962, místem se stal francouzský

¹²² EVANS, M., PHILLIPS, J., Algeria: anger of the dispossessed, s. 69.

Évian a hotel du Parc. Jednání měla být završena také podepsáním smlouvy o příměří.¹²³ Podpis Évianských dohod se nakonec zpozdil a konal se až 18. března 1961. Dohody se skládaly ze dvou částí. První část se zabývala samotným příměřím, které bylo vázáno na den 19. března 1962. Druhá část obsahovala vládní prohlášení o Alžírsku s tematikou přechodného období, ve kterém by mělo proběhnout referendum jak na území Alžírska, tak na území Francie, o schválení Évianských dohod a přijetí nezávislosti Alžírska. Toto referendum mělo proběhnout ve lhůtě ne kratší než tři měsíce, a ne delší než půl roku. Také měl být zaveden dočasně Výkonný výbor s Vysokým komisařem, který zastupoval francouzský stát. Všichni vězni měli být propuštěni během 20 dnů na všeobecnou amnestii. Samotné dohody o příměří obsahovaly následující body:

- 1) Ke dni 19. března 1962 ve 12:00h budou zastaveny veškeré vojenské operace a ozbrojené akce na celém alžírském území.
- 2) Zákaz obou stran použít jakékoliv kolektivní nebo individuální násilí na obyvatele země. Všechny ilegální akce a ty, které budou v rozporu s veřejným pořádkem, musejí být ukončeny.
- 3) Bojové síly FLN existující ke dni podepsání příměří se musí ustálit v regionech, ve kterých se nacházejí, a pohyb mezi regiony je povolen pouze beze zbraní.
- 4) Naopak francouzské síly na hranicích se nestáhnou, dokud nebudou známy výsledky referenda o sebeurčení
- 5) Francouzská armáda bude rozmístěna tak, aby se zabránilo jakýmkoliv střetům mezi silami.
- 6) Pro řešení problémů během přechodného období bude vytvořena Smíšená komise o příměří.

¹²³ BERÁNEK, Z., Stručná historie států: Alžírsko, s. 94.

- 7) Komise navrhne opatření především v řešení dvou okruhů problémů: řešení nahlášených incidentů, a selekce problémů, které mohou být vyřešeny lokálně.
- 8) Každá z obou stran má v komisi zastoupeny vlastní členy, maximálně však deset, včetně sekretářek.
- 9) Sídlo komise bude v Rocher – Noir.
- 10) V jednotlivých odděleních komise budou zastoupeni vždy dva členové (z každé strany jeden), kteří jednají dle stejných zásad.
- 11) Všichni vězni zadrženi v boji, ať už kteroukoliv stranou, budou v okamžiku vstupu příměří v platnost propuštění a budou předáni do dvaceti dnů příslušným orgánům. Obě strany informují Mezinárodní červený kříž o místě, kde se nacházejí jejich vězni a učiní vše pro to, aby byli propuštěni.¹²⁴

Ve dnech 25. května až 7. června 1962 se konal kongres v Tripolisu pod vedením Národní rady Alžírské revoluce (CNRA, Comité national de la révolution algérienne). Zde se sešli všichni důležití nacionalističtí vůdci, z FLN i GPRA. Tématem tohoto setkání bylo zvolení nových vůdců země s předpokladem, že se vedení ujme Fronta národního osvobození a vytvoří politický i ekonomický program pro nezávislé Alžírsko. Také se jednalo o sestavení seznamu kandidátů do Národního shromáždění, které by si mělo zvolit svého premiéra. Návrh Tripolského programu byl předem vypracován sedmičlennou komisí složenou z Ahmeda ben Belly, Yazida M'Hameda, Mohameda ben Yahia, Redou Malekem, Mohamedem Harbim, Mustafou Lacherafem a Abdelmalekem Temmamem.¹²⁵ Tripolský program shrnul koloniální historii Alžírska a rozebral důsledky podepsání Évianských dohod. Také zdůraznil důležitý fakt: „Spolupráce s Francií, jak je uvedeno v Dohodách,

¹²⁴ Les accords d'Évians. Trésor de la langue français du Québec [online].

¹²⁵ OTTAWAY, D., OTTAWAY, M., Algeria: The politics of a socialist revolution, s. 16.

obnáší zachování závislosti v oblasti hospodářské a kulturní. Dohody poskytují také, mimo jiné, zvláštní záruky alžírským Francouzům, pro které nalezneme příznivé místo v naší zemi.“¹²⁶ Toto by mělo být zachováno, přestože autoři Tripolského programu zastávali názor, že přítomnost Francouzů, a vůbec Evropanů, bylo důvodem pronásledování původního obyvatelstva ze strany Organizace tajné armády (OAS, Organisation Armée secrète). Ohledně přítomnosti Francie v zemi mělo vedení také vyhraněný názor: „V tomto ohledu chce francouzská propaganda udržovat mýtus nezbytnosti francouzské přítomnosti v Alžírsku pro dobro ekonomického a administrativního života v této zemi.“¹²⁷ Nezbytností by měla být například naprostá likvidace Organizace tajné armády jako největšího nepřítele. Také Tripolský program poukazoval na nutnost přečkat dočasnou přítomnost francouzské armády na základně v Mers el-Kebíru, na vojenských letištích a na jaderných základnách na jihu země dle Évianských dohod. Tripolský program se dotýkal i mnoha dalších rozsáhlých a problematických témat. Program byl bez výjimky na konferenci přijat.¹²⁸

Boje o přední politická místa ve státě pokračovaly. Dne 30. června 1962, těsně před vyhlášením referenda o nezávislosti, se rozhodla Dočasná vláda Alžírské republiky (GPRA, Gouvernement provisoire de la République algérienne) oficiálně rozpustit generální štáb ALN, konkrétně zavrhl Houari Boumédièna, Slimana a Aliho Mendjliho. Tento čin okamžitě vedl Ben Bellu k podpoře ALN, stejně tak otevřeně odsoudil jednání GPRA. Chování GPRA okamžitě rozdělilo vůdce na dva proudy. Vytvořily se dvě zneprátelené skupiny. Na jedné straně stál Ben Bella, nejvyšší vůdci ALN včetně s Houari Boumédiènem a Ferhat Abbás. Na straně druhé se postavila většina jejích členů za GPRA, jmenovitě

¹²⁶ La Déclaration du Congrès de Tripoli (Juin 1962) [online].

¹²⁷ La Déclaration du Congrès de Tripoli (Juin 1962) [online].

¹²⁸ Celý text Tripolského programu lze nalézt zde: <http://www.elmouradia.dz/francais/symbole/textes/symbolefr.htm>

například Ben Khedda, Belkacem Krim nebo Abdelhafid Boussouf. V této situaci dne 11. července vstoupil do země vítězoslavně Ahmed ben Bella se svými příznivci a převzal moc především nad západní částí země. Za své ústředí si zvolili město Tlemcen, proto byli označováni jako Skupina z Tlemcenu. Opozice si naopak zvolila své ústředí na východě země v hlavním městě Kabýlie, Tizi Ouzou.¹²⁹ Postupně začala Skupina z Tlemcenu pod vedením Houari Boumédièna dobývat celou zemi, a významná města jako je Constantine nebo Alžír. Situace se uklidnila teprve až po celonárodních volbách do Národního shromáždění, které se konaly dne 20. září, poté co byly sedmkrát odloženy. Přibližně po týdnu Ben Bella sestavil kabinet a ten byl s drtivou většinou přijat. Ben Bella se stal předsedou vlády. Předsedou Ústavodárného shromáždění se stal Ferhat Abbás, Mohamed Khider dostal post generálního tajemníka strany a Houari Boumédiène zůstal v čele armády. Teprve prvního července 1962 uznala Francie nezávislost Alžírsku.¹³⁰

Takto nastolená situace v Alžírsku trvala až do jara 1963. Během této doby vzrostlo sebevědomí a ambice Ahmeda ben Belly natolik, že ho postupně opouštěli všichni bývalí spojenci a spolupracovníci ze strany FLN. Na svůj post v krátké době rezignoval Mohamed Khider, tehdejší generální tajemník strany Fronta národního osvobození, následován Ferhatem Abbásem. Oba byli zděšeni politikou Ben Belly se sklony k diktatuře. Avšak alžírský lid nepostřehl problémy ve vládě, jak by taky mohl po 132 letech koloniální nadvlády Francie. A tak první ústava byla přijata referendem a dne 15. září 1963 se stal Ahmed ben Bella prvním prezidentem Alžírské demokratické a lidové republiky s 5 085 103 hlasy. On sám i přes své chování ke spolupracovníkům žil skromně a procházel se běžně po ulicích bez jakékoliv ochranky. V nové ústavě byla zakotvena arabština jako úřední jazyk a islám jako státní náboženství. Ústava si dávala za cíl sociální politiku ve prospěch mas, zlepšení úrovně

¹²⁹ OTTAWAY, D., OTTAWAY, M., Algeria: The politics of a socialist revolution, s. 19.

¹³⁰ OTTAWAY, D., OTTAWAY, M., Algeria: The politics of a socialist revolution, s. 23.

ekonomické a kulturní, a také zlepšení úrovně zdravotní péče a bydlení. Měla se urychlit emancipace žen v Alžírsku. Národní lidová armáda (ANP, Armée nationale populaire), dřívější Armáda národního osvobození, se měla starat o obranu lidu. Každému občanovi bylo uděleno právo volit od devatenácti let. Co se týče Fronty národního osvobození, ta byla ustanovena jako jediná povolená strana v Alžírsku, měla za cíl definovat politiku národa a inspirovat k činnosti stát. Jejím úkolem bylo také řízení činnosti Národního shromáždění a vlády. FLN si vytyčila za cíl budování socialismu a provedení lidové revoluce.¹³¹ Ahmed ben Bella se během období na svém prezidentském postu přiklonil k socialismu. Příkladem mu byl socialistický režim v Egyptě, Číně nebo na Kubě. To vysvětluje i body ústavy s textem o lidové revoluci, sociálním státu a tak dále.¹³² Vrcholným dílem idealistické vlády Ahmeda ben Belly se stala Alžírská charta, která převzala myšlenky marxismu a snažila se spojit myšlenku islámu se socialismem. Charta se skládala ze souboru několika textů přijatých na prvním kongresu Fronty národního osvobození ve dnech 16. až 24. dubna 1964.¹³³ Během krátkého období vlády prezidenta Ahmeda ben Belly došlo uvnitř státu k četným krizím. Tato doba přinesla nenaplněné naděje lidu na zlepšení situace. Řešení vnitřních problémů, hlavně sociálních a hospodářských, šli stranou na úkor zahraniční politiky. Také FLN v této době spíše oslabila své postavení a nebyla schopna plně převzít moc z rukou armády. Dne 19. června 1965 v 1:30h díky těmto všem problémům došlo ke státnímu převratu uskutečněnému armádou v čele s Houari Boumediennem. Ben Bella byl poslán do domácího vězení. Údajným důvodem sesazení bývalého prezidenta Ben Belly bylo obvinění: „... z přílišného soustředění moci a škodlivé hospodářské politiky“.¹³⁴ Armáda

¹³¹ Constitution de 1963 [online].

¹³² EVANS, M., PHILLIPS, J., Algeria: Anger of the dispossessed, s. 74.

¹³³ La Charte d'Alger (Avril 1964) [online].

¹³⁴ KUBEŠ, J., Alžírská demokratická a lidová republika, s. 93.

přerušila jakoukoliv činnost parlamentu, platnost ústavy byla pozastavena a veškerá moc přešla do rukou Revoluční rady v čele s Boumédiènem, který se stal také později předsedou vlády a ministrem národní obrany. Proběhla čistka jak v řadách Fronty národního osvobození, tak i ve veřejných funkcích. Došlo k řadě zatýkání osob hlásících se k levici i členů Komunistické strany Alžírska. Ben Bella si zřejmě uvědomoval riziko v podobě armády a osoby Houari Boumedienna, přestože ho dříve zvolil svým zástupcem. Ještě před svým svržením odstavil od moci ministra vnitra Ahmeda Medeghriho, a poté nejbližšího druha Boumédièna, Abdelazíze Boutefliku. Ahmed ben Bella zůstal v domácím vězení do roku 1980, kdy mohl opustit zemi a odjet do exilu ve Francii.

Houari Boumédiène chtěl přetvořit Alžírsko v silnou a ekonomicky soběstačnou zemi s důrazem na centralizovaný stát a odklonit se mírně od socialismu. Výroba se neměla omezit jen na potravinový a oděvní průmysl. Hned na začátku jeho vlády prezident začal jednat s Francií o využití ropy a zemního plynu. V roce 1976 podnikl významný krok vypracováním dokumentu Národní charta. Ta měla poskytovat souhrn stavu alžírské společnosti a podávala informace, jakým směrem by se měl alžírský stát ubírat. Na vytváření Charty se mohl podílet každý, kdo se účastnil veřejných debat pod vedením Fronty národního osvobození. Nato byla vytvořena roku 1976 nová ústava, ve které byly zakomponovány myšlenky uvedené v Národní chartě.¹³⁵ Konkrétně v článku 6, kapitoly 1, ústavy z roku 1976 je psáno o Národní chartě takto: „Národní Charta je základním zdrojem politiky národa a zákona ve státě. Je zdrojem ideologického a politického odkazu pro instituci strany a státu na všech úrovních. Národní charta je rovněž základní referenční nástroj pro výklad ústavy.“¹³⁶ Zmínka o socialismu byla stále ponechána v ústavě samotné. Alžírský státní systém byl založen na principu jedné strany, Frontě národního osvobození. Tento princip fungoval již za

¹³⁵ DORSCH, M., STRUNZ, H., Algerien: Krise und Hoffnung, s. 19.

¹³⁶ La Charte d'Alger (Avril 1964) [online].

prezidenta Ben Belly, nyní byl trvale zakotven v ústavě.¹³⁷ Houari Boumédièn zemřel dne 27. prosince 1978.

Ve dnech 27. až 31. ledna 1979, jen měsíc po úmrtí Houari Boumedienna, se konal čtvrtý kongres Fronty národního osvobození. Na jeho zasedání se projednávalo jak nové vedení strany, tak zvolení prezidenta. Již v únoru 1979 byl zvolen nový prezident Chadli Bendjedid. Právě díky jeho benevolenci mohl být propuštěn Ahmed ben Bella z domácího vězení. Národ viděl Benjedida jako slabého a neškodného prezidenta. Často vznikaly na jeho osobu vtipy vykreslující ho jako hloupého a nevzdělaného. Ve skutečnosti to nebyl úplně pravdivý obrázek. Dařilo se mu po malých krocích politicky manévrovat mezi spojenci Boumédièna. Při dalším pátém kongresu Fronty národního osvobození konaném ve dnech 19. až 22. prosince 1983, nahradil Yahiaouiho, společníka zemřelého Boumédièna. Jako nástupce si zvolil Mohameda Cherifa Messaadiho. Snažil se o znovuoživení FLN. Striktně požadoval, aby všichni úředníci vstoupili do strany. Kandidáti pro místní rady byli voleni tajnou policií a vedení strany zase jmenovalo členy do Shromáždění a Ústředního výboru. Přesto toto všechno nezajistilo příliv nových členů pro oživení strany.¹³⁸ Čím dál tím více se Chadli Bendjedid odkláněl od socialismu a začínal kritizovat obsah Národní charty, avšak stále ponechával zavedené pětileté ekonomické plány. Na další schůzi Fronty národního osvobození, která proběhla ve dnech 24. až 25. prosince 1985, otevřeně hovořil o nutnosti: „obohatit a pozměnit Národní Chartu, aby dosáhl prostřednictvím dalších kroků ekonomické liberalizace. Chadli doufal, že zavedením volného ekonomického trhu se zalíbí mladé generaci technokratů, kteří nyní viděli kapitalismus jako jedinou cestu získat lepší životní úroveň.“¹³⁹ Prosazením tohoto kroku také doufal v oživení soukromého sektu a přílivu více peněz. I přes

¹³⁷ Constitution de 1976 [online].

¹³⁸ EVANS, M., PHILLIPS, J., Algeria: Anger of the dispossessed, s. 115.

¹³⁹ EVANS, M., PHILLIPS, J., Algeria: Anger of the dispossessed, s. 116.

všechny jeho pokusy se situace ale zhoršovala. Začaly se objevovat závažné problémy jak v hospodářství, tak v politice. Hospodářství země bylo jednostranně závislé na vývozu ropy a zemního plynu. Naproti tomu lety kolonizace nevykonné zemědělství závislé na produkci vína, nestačilo naplňovat potřeby obyvatel. Stát tížila nekontrolovatelná urbanizace a populační boom. Ve velkých městech se vytvářely pásy chudinských čtvrtí, ve kterých žili především lidé z venkova bez šance nalézt práci. Veškeré státní finance z exportu ropy a zemního plynu padly na importy základních potravin. Zahraniční dluh povážlivě rostl.¹⁴⁰ Dne 8. října 1988 přerostla situace v otevřené protesty obyvatel v hlavním městě Alžíru. Byly podpalovány soudní dvory, v Oranu protestující vybrakovali dva hotely (jeden z nich dříve vlastnil právě prezident Chadli Bendjedid), házeli kameny a Molotovy koktejly v ulicích. Do ulic vyšli protestovat především mladí lidé, studenti a nezaměstnaní, většinou hlavně muži. V zemi nastal chaos. Byl povolán generál Khaled Nezzar, ministr obrany a čelní představitel Národní lidové armády (ANP, Armée nationale populaire), aby vojenskou silou uklidnil situaci v zemi. Situace se vymkla kontrole, při zásazích přišlo o život na pět set mladých mužů. Události se zmírnily až po výstupu Chadliho Bendjedida s projevem, ve kterém sliboval reformy týkající se rozdělení moci státu a strany FLN, a také zavedení pluralitního systému. Tento krok byl potvrzen v referendu dne 3. listopadu.¹⁴¹ Dne 23. února 1989 byla také přijata nová ústava, v níž byl zakomponován právě pluralitní systém stran. Stalo se tak poprvé v historii nezávislého Alžírsko, kdy o své členy musela bojovat Fronta národního osvobození i s jinými stranami.¹⁴² V roce 1990 vytvořila vláda také nový zákon o tisku, který povoloval vydávání nezávislých novin. V souvislosti s povolením nových politických stran, vznikla roku 1989 Islámská fronta spásy (FIS, Front islamique du salut). Ta získávala v zemi čím dál větší

¹⁴⁰ BERÁNEK, Z., Stručná historie států: Alžírsko, s. 126.

¹⁴¹ EVANS, M., PHILLIPS, J., Algeria: Anger of the dispossessed, s. 103.

¹⁴² Constitution de 1989 [online].

podporu mezi obyvateli. Částečným úspěchem FIS bylo již vítězství s 55% hlasy oproti FLN (32%) ve volbách do místních samospráv v červnu 1990. Dne 26. prosince se pak konalo první kolo parlamentních voleb. Tam FIS dle očekávání s drtivou převahou vyhrála. Druhé kolo voleb mělo proběhnout dne 16. ledna 1992. K tomu již nedošlo, protože nejdříve Národní lidová armáda (ANP, Armée nationale populaire) složená z šesti vysokých důstojníků, jmenovitě Mohamed Mediène, Khaled Nezzar, Larbi Belkheir, Abdelmalek Guenaizia, Mohamed Lamari a Mohamed Touati, dne 11. ledna 1992 anulovala volby, donutila prezidenta Chadliho Bendjedida rezignovat a následně převzala moc v zemi. V době, kdy vypukla v zemi občanská válka, převzala moc Vysoká státní rada. V čele stál od 14. ledna 1992 do 29. června 1992 Mohamed Boudiaf, od 2. července 1992 do 31. ledna 1994 Ali Kalifi.¹⁴³

V lednu 1994 se situace natolik uklidnila, že mohlo začít jednání o zvolení nového prezidenta. Post byl nabídnut Abdelazízi Bouteflikovi, ale ten odmítl s odůvodněním, že je příliš zainteresován prací v armádě. Po přemlouvání, tedy dne 31. ledna 1994, přijal znovu post prezidenta Liamine Zéroual. I ten se v minulosti výrazně zapojoval do činnosti ANP, nicméně přislíbil, že se vyhne zájmovým střetům mezi postem ministra obrany a postem prezidenta. Fronta národního osvobození, která se snažila navenek tvořit obraz nezávislé politické síly, byla v tu dobu uvnitř výrazně roztržena. Členové FLN byli rozděleni na příznivce FIS a ty, kteří se naopak přikláněli k ANP. Ale v této době již podpora FLN výrazně klesla a v politice nehrála moc velkou roli.¹⁴⁴ Dne 11. září 1998 Liamine Zéroual oznámil předčasnou rezignaci na svůj prezidentský post ze zdravotních důvodů.

Na den 15. dubna byly naplánovány nové prezidentské volby. Přihlásilo se čtyřicet kandidátů, mezi nimi i Abdelazíz Bouteflika, člen

¹⁴³ BERÁNEK, Z., Stručná historie států: Alžírsko, s. 142.

¹⁴⁴ EVANS, M., PHILLIPS, J., Algeria: Anger of the dispossessed, s. 200.

Fronty národního osvobození. Den před volbami odstoupili všichni ostatní kandidáti. Přesto v den voleb byl naoko předpřipraven list se sedmi kandidáty (Ahmed Taleb Ibrahim, Abdallah Djaballah, Hocine Aït Ahmed, Mouloud Hamrouche, Mokdad Sifi nebo Youssef Khatib). Bouteflika zvítězil dle oficiálních výsledků se 73,79% hlasů, neoficiální předpoklad činil pouze 28,30% hlasů, pouze o 8% před svým rivalem Ahmedem Talebem Ibrahimem. Znovu byl zvolen v roce 2004 a 2009 hned v prvním kole. Fronta národního osvobození jmenovala Bouteflika čestným prezidentem FLN při příležitosti osmého sjezdu strany v lednu 2005. V témže roce Bouteflika vypsál referendum o přijetí dokumentu nazvaném Charta pro mír a národní usmíření a vývoj násilí v Alžírsku, který uznával právo na odškodnění rodinám pohřešovaných a těm rodinám, jejichž členové zemřeli při masakrech atentátníků a ozbrojených skupin. Tento dokument také poskytoval plošnou amnestii pro příslušníky bezpečnostních sil. S většinovým počtem hlasů byla Charta referendem přijata.¹⁴⁵ Díky úpravě ústavy týkající se mimochodem také mandátu prezidenta republiky, si Abdelazíz Bouteflika v roce 2008 zajistil znovuzvolení, jak již bylo zmíněno výše. Úprava konkrétně zajistila, že prezident může být zvolen na 5 let a může být také znovu zvolen bez omezení počtu znovuzvolení.¹⁴⁶ Abdelazíz Bouteflika je i nadále prezidentem Alžírsko.¹⁴⁷

9 ZÁVĚR

Fronta národního osvobození a její ozbrojené křídlo Armáda národního osvobození hrály významnou roli v národněosvobozeneckém boji Alžírsko. Během meziválečného období začalo vznikat velké

¹⁴⁵ Algeria: The Charter for Peace and National Reconciliation and the evolution of the violence in Algeria. UNHCR [online].

¹⁴⁶ Révision constitutionnelle de 2008 [online].

¹⁴⁷ DORSCH, M., STRUNZ, H., Algerien: Krise und Hoffnung, s. 27.

množství různých stran, jejichž cílem bylo zlepšit postavení původních obyvatel na území Alžírsko. Byla to například Asociace Ulamá' spolu s Ben Bádísem nebo Severoafrická hvězda v čele s Messali Hadždžem, která se přeměnila v důležitou Stranu alžírského lidu. Také se začal významněji angažovat v politice Ferhat Abbás a později sepsal Manifest alžírského lidu. Účast alžírských mužů v druhé světové válce na straně Francie nepřinesla ústupky a uvolnění režimu, které již dříve slibovala francouzská vláda. Reakcí na tuto skutečnost byl vznik významných alžírských politických koalic. Ty si daly za cíl získat autonomii země a postupně směřovat k nezávislosti země. Mezi ně patřilo Hnutí za vítězství demokratických svobod, Demokratická unie Alžírského manifestu a Zvláštní organizace. I přesto tyto politické strany nebyly schopné navenek spolupracovat a vystupovat jednotně se svými požadavky. To značně oslabovalo postavení těchto stran. Francie využívala situace a jen opatrně vytvářela reformy a přicházela s ústupky, také díky kolónům, kteří nechtěli přijít o své postavení v zemi. Prakticky až v roce 1954 se podařilo vytvořit silnou koalici s názvem Revoluční výbor pro jednotu a akci. Ta se skládala z členů Zvláštní organizace, Hnutí za vítězství demokratických svobod, Demokratické unie Alžírského manifestu nebo také Komunistické strany Alžírsko a mnoha jiných. Devět vůdců a zakladatelů Revolučního výboru pro jednotu a akci vytvořilo systém rozdělení země na šest wilájatů (tj. provincií) s určeným vedením, který přetrval s jistými změnami až dodnes. Také vytvořili Armádu národního osvobození, jejímž cílem bylo pořádat útoky na veřejné objekty, policejní stanice nebo jen vybrané jedince evropského původu. Armáda národního osvobození podnikla také několik úspěšných ozbrojených akcí na základny francouzské armády. Pomohla tak k zisku nezávislosti a po vyhlášení nezávislosti hrála alžírská armáda důležitou roli v politice. Samotná Fronta národního osvobození vznikla v tentýž den, kdy byla vyhlášena válka za nezávislost. Historičtí vůdci FLN konečně dokázali vytvořit koalici několika stran, která by jednala navenek jednotně a měla za svůj hlavní cíl získat nezávislost země i za cenu ozbrojeného boje bez ohledu na názorové odlišnosti uvnitř strany. Postupným rozrůstáním členské základny se

z pronásledovaného anonymního podzemního hnutí vypracovala strana až na vysoce organizovanou skupinu. Rozdělení země na jednotlivé wilájaty v čele s vůdci přetrvalo, nicméně tento systém také dával prostor pro vlastní iniciativy vůdců a mnohé střety. Po prohrané Bitvě o Alžír v roce 1956 byla nucena FLN i s armádou se přesunout mimo území Alžírsko. Zázemí straně poskytlo v tu dobu již nezávislé Tunisko. Strana překonala četné problémy a po dlouhotrvající národněosvobozené válce byly nakonec podepsány roku 1962 Évianské dohody, které potvrzovaly nezávislost Alžírsko. Po samotném vyhlášení nezávislosti se Fronta národního osvobození přetransformovala do silné politické strany. Až do roku 1989 to byla jediná povolená politická strana v zemi a spolu s vládou držela v zemi moc. Nicméně problémy uvnitř strany se stupňovaly a ukázalo se, že FLN již není schopna být konkurenceschopná. Jedním z mnoha důvodů bylo zvolení prezidenta Bendjedida také generálním tajemníkem strany. Ten se, na rozdíl od předešlých prezidentů, přikláněl spíše k otevřenému trhu a demokracii. Jeho názory vyvolaly u většiny společnosti odpor. V době hospodářské krize země byl donucen Chadli Bendjedid roku 1989 zavést pluralitní systém stran. Fronta národního osvobození se v tehdejších parlamentních volbách výrazně propadla a popularitu mezi obyvateli získala Fronta islámské spásy. Situace vyvrcholila anulováním volebních výsledků armádou. V popředí zájmu se objevily islamistické strany. Fronta národního osvobození zaujímá stále významné místo v alžírské politice, nicméně její popularita a podpora obyvatel není již tak vysoká. Přesto je nynějším prezidentem v zemi Abdelazíz Bouteflika, dlouholetý člen FLN, který byl dokonce jmenován čestným prezidentem FLN. Dne 10. května 2012 proběhly v Alžírsku parlamentní volby. Fronta národního osvobození volby vyhrála s 220 ze 462 křesel, z toho 68 míst mělo být dle informací obsazeno ženami. Na druhém místě skončila Národní jednota pro demokracii (RND, Rassemblement national pour la démocratie). Obě

dvě strany jsou součástí Aliance prezidenta (Alliance présidentielle) a vytvoří absolutní většinu.¹⁴⁸

¹⁴⁸ Algérie: le FLN remporte les législatives. Le Figaro [online].

10 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

BERÁNEK, Zdeněk. Stručná historie států: Alžírsko. 1.vyd. Praha: Libri, 2007. 181 s. ISBN 978-80-7277-335-0.

DORSCH, Monique, STRUNZ, Herbert. Algerien: Krise und Hoffnung. 1. vyd. Frankfurt am Main: Peter Lang, 2002. 375 s. ISBN 3-631-39560-4.

DUCHEMIN, Jacques C. Histoire du F.L.N. 1.vyd. Paříž: La Table Ronde, 1962. 328 s.

EVANS, Martin, PHILLIPS, John. Algeria: Anger of the dispossessed. 1.vyd. New Haven: Yale university press, 2007. 352 s. ISBN 978-0-300-10881-1.

FAVROD, Charles-Henri. Le F.L.N. et l'Algérie. 1.vyd. Paříž: Plon, 1962. 348 s.

FERRO, Marc. Dějiny Francie. 1. vyd. Praha: Lidové noviny, 2006. 692 s. ISBN 80-7106-888-8.

FREMEAUX, Jacques. Les SAS (sections administratives spécialisées). Guerres mondiales et conflits contemporains, duben 2002, no. 208, s. 55-68.

HARBI, Mohammed. Aux origines du FLN: Le populisme révolutionnaire en Algérie. 1. vyd. Paříž: Christian Bourgois, 1975. 313 s.

HUTCHINSON, Martha Crenshaw. Revolutionary terrorism: The FLN in Algeria, 1954-1962. 1. vyd. Stanford: Hoover, 1978. 178 s. ISBN 0-8179-6961-6.

JULIEN, Charles-André. L'Afrique du nord en marche: Nationalismes musulmans et souveraineté française. 3. vyd. Paříž: Julliard, 1972. 439 s.

KUBEŠ, Jan. Alžírská demokratická a lidová republika. 1.vyd. Praha: Svoboda, 1980. 207 s.

LE MINISTÈRE DE L'INFORMATION ET DE LA CULTURE. De l'ALN à l'ANP. 1. vyd. Alžír: Ministère de l'Information et de la Culture, 1974. 146 s. ISBN 84-399-2636-7.

NÁLEVKA, Vladimír. Světová politika ve 20. století II. 2. vyd. Praha: Aleš Skřivan ml., 2005. 287 s. ISBN 80-86493-16-4.

OTTAWAY, David, OTTAWAY, Marina. Algeria: The politics of a socialist revolution. 1.vyd. Berkeley: University of California Press, 1970. 322 s.

WALKER, David A. OSS and Operation Torch. Journal of Contemporary History, říjen 1987, vol. 22, no. 4, s. 667-679.

11 INTERNETOVÉ ZDROJE

ALISTAIR, Boddy-Evans. Ferhat Abbas: Algerian nationalist leader. About.com Guide [online]. 2013 [cit. 3.1.2013]. Dostupné na Internetu: <<http://africanhistory.about.com/od/algeria/a/Bio-Ferhat-Abbas.htm>>

BOUBEKEUR, Aït Benali. Les héroïnes de la bataille d'Alger vengent les victimes algérienne. Le Matin DZ [online]. 16.2.2012 [cit. 24.2.2013]. Dostupné na Internetu: <<http://www.lematindz.net/news/7352-les-heroines-de-la-bataille-dalger-vengent-les-victimes-algeriennes.html>>

CHIH, Arab. Il fut membre du „groupe des 22“: Mechaty revisite les origines de la guerre de Libération. Liberté [online]. 1.11.2012 [cit. 18.2.2013]. Dostupné na Internetu: <<http://www.liberte-algerie.com/actualite/mechaty-revisite-les-origines-de-la-guerre-de-liberation-il-fut-membre-du-groupe-des-22-188021>>

ARBANI, Mourad. Le FFS survivra-t-il à la décision de Hocine Aït Ahmed de tirer sa révérence. Algérie 1 [online]. 22.12.2012 [cit. 15.2.2013]. Dostupné na Internetu: <<http://www.algerie1.com/actualite/le-ffs-survivra-il-a-la-decision-de-hocine-ait-ahmed-de-tirer-sa-reverence/>>

BENKHEDDA, Benyoucef. Belkacem Krim et son rôle dans la Révolution Algérienne. Fondation Benyoucef Benkhedda [online]. 2005-2013 [cit. 23.1.2013]. Dostupné na Internetu: <http://www.benkhedda.org/index.php?option=com_content&view=article&id=29:krim-belkacem&catid=3:compagnons&Itemid=2>

JOHNSON, Douglas. Rabah Bitat: One of the founders of Algerian independence. The Guardian [online]. 24.4.2000 [cit. 20.1.2013]. Dostupné na Internetu: <<http://www.guardian.co.uk/news/2000/apr/24/guardianobituaries>>

JOHNSON, Douglas. General Jacques Massu: French soldier controversial for his use of torture in the battle of Algiers. The Guardian [online]. 28.10.2002 [cit. 26.2.2013]. Dostupné na Internetu: <<http://www.guardian.co.uk/news/2002/oct/28/guardianobituaries.france>>

KHIDER, Tarik. Mohamed Khider, le parcours d'un nationaliste algérien assassiné. Le Matin DZ [online]. 2.1.2013 [cit. 4.2.2013]. Dostupné na Internetu: <<http://www.lematindz.net/news/10697-mohamed-khider-le-parcours-dun-nationaliste-algerien-assassine.html>>

LAHOURI, Bisma. Mohamed Boudiaf (1919-1992). L'Express [online]. 16.7.2007 [cit. 4.2.2013]. Dostupné na Internetu: <

http://www.lexpress.fr/actualite/politique/mohamed-boudiaf-1919-1992_492171.html>

MANDRAUD, Isabelle, MARION, Georges. Mort de Ben Bella, héros de l'indépendance algérienne. Le Monde [online]. 12.4.2012 [cit. 9.1.2013]. Dostupné na Internetu: <
http://www.lemonde.fr/disparitions/article/2012/04/11/ben-bella-heros-de-l-independance-algerienne_1684031_3382.html>

MUBARAK, Hassanin. Algeria – Equipe FLN: History and matches. RSSSF [online]. 17.1.2008 [cit. 2.3.2013]. Dostupné na Internetu: <
<http://www.rsssf.com/tables/alg-fln-intres.html>>

SAADI, Yacef. Récits de la Bataille d'Alger: Le complot du général Faure. El Moudjahid [online]. 6.10.2011 [cit. 24.2.2013]. Dostupné na Internetu: <
<http://www.elmoudjahid.com/fr/actualites/17508>>

Ahmed Rachedi: le cinéma algérien se distingue par la particularité d'être un cinéma à thème. APS [online]. 12.11.2009 [cit. 8.1.2013]. Dostupné na Internetu: <
<http://www.city-dz.com/ahmed-rachedi-le-cinema-algerien-se-distingue-par-la-particularite-detre-un-cinema-a-theme/>>

Algeria: The Charter for Peace and National Reconciliation and the evolution of the violence in Algeria. UNHCR [online]. 24.10.2006 [cit. 10.3.2013]. Dostupné na Internetu: <
<http://www.unhcr.org/refworld/country,,IRBC,,DZA,,46fb72f6a,0.html>>

Algérie: le FLN remporte les législatives. Le Figaro [online]. 11.5.2012 [cit. 20.3.2013]. Dostupné na Internetu: <
<http://www.lefigaro.fr/flash-actu/2012/05/11/97001-20120511FILWWW00569-algerie-le-fln-remporte-les-legislatives.php>>

Algérie: l'opposant historique Aït Ahmed annonce son retrait en 2013. Jeune Afrique [online]. 22.12.2012 [cit. 14.2.2013]. Dostupné na Internetu: <
<http://www.jeuneafrique.com/Article/ARTJAWEB20121222123832/algerie-alger-kabylie-bouteflikaalgerie-l-opposant-historique-ait-ahmed-annonce-son-retrait-en-2013.html>>

Ben Bella, un président buteur s'est éteint. Olympique de Marseille [online]. 12.4.2012 [cit. 8.1.2013]. Dostupné na Internetu: <
http://www.om.net/fr/Saison/101005/Actualites/60152/Ben_Bella_un_president_buteur_s_est_eteint>

Constitution de 1963 [online]. [cit. 22.3.2013]. Dostupné na Internetu: <
<http://www.elmouradia.dz/francais/symbole/textes/symbolefr.htm>>

Constitution de 1976 [online]. [cit. 25.3.2013]. Dostupné na Internetu: <
<http://www.elmouradia.dz/francais/symbole/textes/symbolefr.htm>>

Constitution de 1989 [online]. [cit. 26.3.2013]. Dostupné na Internetu: <
<http://www.elmouradia.dz/francais/symbole/textes/symbolefr.htm>>

De Gaulle and Algeria. Fondation Charles de Gaulle [online]. [cit. 3.3.2013]. Dostupné na Internetu: <
<http://www.charles-de-gaulle.org/pages/stock-html/en/thematic-files/politics-and-institutions/de-gaulle-and-algeria.php?searchresult=1&sstring=Melun>>

Francis Jeanson, politically active French philosopher, dies at 87. France 24 [online]. 3.8.2009 [cit. 27.2.2013]. Dostupné na Internetu : <
<http://www.france24.com/en/20090803-francis-jeanson-politically-active-french-philosopher-dies-87-france-algeria-obituary>>

Incident de Sakiet-Sidi-Youssef du 8.2.1958. Diplomatiscche Dokumente der Schweiz [online]. [cit. 28.2.2013]. Dostupné na Internetu : <
<http://dodis.ch/12044>>

La Bataille de Souk Ahras : un autre tribut sanglant à la liberté. Algérie 1 [online]. 26.4.2011 [cit. 2.3.2013]. Dostupné na Internetu : <
<http://www.algerie1.com/actualite/la-bataille-de-souk-ahras-un-autre-tribut-sanglant-a-la-liberte/>>

La colonisation française en Algérie vue par les colonisés à travers une lecture du Manifeste de mars 1943. LDH Toulon [online]. 23. 7. 2007 [cit. 3.1.2013]. Dostupné na Internetu : <
<http://www.ldh-toulon.net/spip.php?article2146>>

La Déclaration du Congrès de la Soummam (1956) [online]. [cit. 28.2.2013]. Dostupné na Internetu: <
<http://www.elmouradia.dz/francais/symbole/textes/soummam.htm>>

La Déclaration du Congrès de Tripoli (Juin 1962) [online]. [cit. 21.3.2013]. Dostupné na Internetu: <
<http://www.elmouradia.dz/francais/symbole/textes/symbolefr.htm>>

La Charte d'Alger (Avril 1964) [online]. [cit. 23.3.2013]. Dostupné na Internetu: <
<http://www.elmouradia.dz/francais/symbole/textes/symbolefr.htm>>

Le référendum du 8 janvier 1961 sur l'autodétermination de l'Algérie. Fondation Charles de Gaulle [online]. [cit. 3.3.2013]. Dostupné na Internetu: <<http://www.charles-de-gaulle.org/pages/l-homme/dossiers-thematiques/de-gaulle-et-le-monde/de-gaulle-et-l-algerie/le-referendum-du-8-janvier-1961-sur-lrsquoautodetermination-de-lrsquoalgerie.php?searchresult=1&sstring=Melun>>

Les accords d'Évians. Trésor de la langue française au Québec [online]. [cit. 4.3.2013]. Dostupné na Internetu: <http://www.tlfq.ulaval.ca/axl/afrique/algerie-accords_d'Evian.htm>

Lettre de Hocine Aït Ahmed à Mohamed Boudiaf (October 1964). FFS [online]. 1.2.2010 [cit. 12.2.2013]. Dostupné na Internetu : <<http://www.ffs-dz.net/?p=417>>

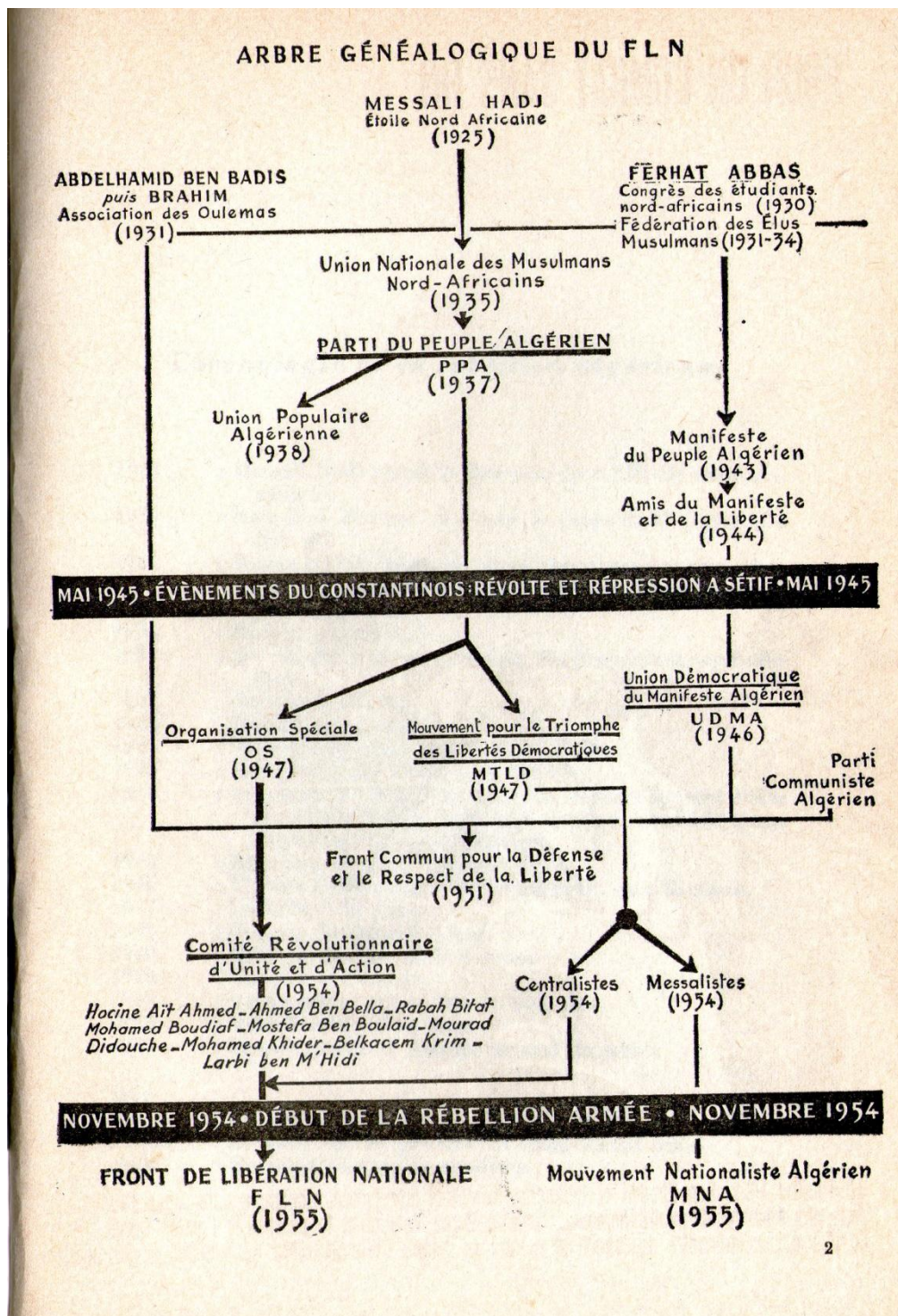
Révision constitutionnelle de 2008 [online]. [cit. 27.3.2013]. Dostupné na Internetu: <<http://www.elmouradia.dz/francais/symbole/textes/symbolefr.htm>>

12 RESUMÉ

Ce mémoire ouvrage est consacré à l'histoire du Front de libération nationale en Algérie. La première partie poursuit l'évolution des mouvements qui ont précédé la fondation du FLN, à savoir le Parti du peuple algérien (PPA), le Mouvement pour le triomphe des libertés démocratique (MTLD), l'Union démocratique du manifeste algérien (UDMA), l'Organisation spéciale (OS) et autres. Cette partie traite, entre autres, la biographie de neuf chefs historiques du Comité national pour l'unité et l'action qui ont fondé le Front de libération nationale le 1er novembre 1954. Ensuite, cet ouvrage porte sur la fondation et le développement même du Front de libération nationale. L'accent est mis sur la période des années 1954 et 1962 marquées par des luttes pour obtenir l'indépendance en mentionnant la branche armée du FLN, l'Armée de libération nationale et ses opérations. La période de l'indépendance du pays ainsi que ses présidents sont décrits de manière moins détaillée.

13 PŘÍLOHY

příloha č. 1

14 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ALN Armáda národního osvobození (Armée de libération nationale)

AML Přátelé manifestu svobody (Amies du manifeste de la liberté)

ANP Národní lidová armáda (Armée nationale populaire)

CCE Výkonný a koordinační výbor (Comité de coordination et d'exécution)

CNRA Národní rada Alžírské revoluce (Comité national de la révolution algérienne)

CRUA Revoluční výbor pro jednotu a akci (Comité révolutionnaire pour l'unité et l'action)

DST Ředitelství pro dozor nad územím (Direction de la Surveillance du territoire)

ENA Severoafrická hvězda (l'Etoile nord-africaine)

FFS Fronta socialistických sil (Front des forces socialistes)

FIS Fronta islámské spásy (Front islamique du salut)

FLN Fronta národního osvobození (Front de libération nationale)

GIA Islámské ozbrojené skupiny (Groupes islamiques armés)

GPRA Dočasná vláda Alžírské republiky (Gouvernement provisoire de la République algérienne)

MNA Alžírské národní hnutí (Mouvement national algérienne)

MTLD Hnutí za vítězství demokratických svobod (Mouvement pour le triomphe des libertés démocratiques)

- OAS Organizace tajné armády (Organisation Armée secrète)
- OS Zvláštní organizace (Organisation spéciale)
- OSN Organizace spojených národů
- PCA Komunistická strana Alžírsko (Parti communiste algérien)
- PPA Strana alžírského lidu (Parti du peuple algérien)
- RND Národní jednotka pro demokracii (Rassemblement national pour la démocratie)
- SAS Zvláštní správní sekce (Sections administratives spéciales)
- UDMA Demokratická unie Alžírského manifestu (Union démocratique du Manifeste algérien)
- USA Spojené státy americké (United States of America)
- ZAA Autonomní oblast města Alžíru (Zone autonome d'Alger)